

**LİSANS 1. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN BİRİNCİ YARIYIL BAŞINDA
TEORİ VE UYGULAMA DERSLERİNE YÖNELİK TONAL VE
MAKAMSAL ALANDAKİ BİLGİ DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ
(GAZİ ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ)**

Ece Tuncer

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

TEMMUZ, 2019

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren altı (6) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Ece
Soyadı : Tuncer
Bölümü : Müzik Eğitimi
İmza :
Teslim Tarihi :

TEZİN

Türkçe Adı : Lisans 1. Sınıf Öğrencilerinin Birinci Yarıyıl Başında Teori ve Uygulama Derslerine Yönelik Tonal ve Makamsal Alandaki Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi (Gazi Üniversitesi Örneği)

İngilizce Adı : Analyzing the Knowledge Levels of Freshman Year Undergraduate Students at the Beginning of the First Semester in the Tonal and Modal Fields Towards the Theory and Practice Lessons (Gazi University Example)

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı : Ece Tuncer

İmza :

JÜRİ ONAY SAYFASI

Ece TUNCER tarafından hazırlanan “Lisans 1. Sınıf Öğrencilerinin Birinci Yarıyıl Başında Teori ve Uygulama Derslerine Yönelik Tonal ve Makamsal Alandaki Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi (Gazi Üniversitesi Örneği)” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği/oy çokluğu ile Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Prof. Sadık ÖZÇELİK

Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi

.....

Üye: Prof. Dr. Aytekin ALBUZ

Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi

.....

Üye: Doç. Dr. Selçuk ÖZTÜRK

Türk Müziği Devlet Konservatuvarı, Hacı Bayram Veli Üniversitesi

.....

Tez Savunma Tarihi : 01/07/2019

Bu tezin Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Selma YEL

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

.....

TEŞEKKÜR

Araştırmam boyunca bana yol gösteren ve bu araştırmanın sağlıklı bir şekilde sürdürülmesindeki katkılarından dolayı kıymetli danışman hocam Sayın Prof. Sadık ÖZÇELİK'e teşekkür ederim. Tez sürecim boyunca yardımlarını esirgemeyen değerli hocam Dr. Öğr. Üyesi Murat KARABULUT'a; yüksek lisans eğitimim süresince bilgi ve tecrübelerinden yararlandığım değerli hocalarım Prof. Ülkü ÖZGÜR'e, Prof. Dr. Aytekin ALBUZ'a teşekkürlerimi sunarım. Müzik eğitimcisi olma yolunda örnek aldığım kıymetli öğretmenim Emrah ÖKTEM'e; bugüne kadarki tüm başarılarımda emeği olan başta Yusuf Ziya ÇELİKEL olmak üzere Işıl Saygın Güzel Sanatlar Lisesindeki her öğretmenime teşekkürü bir borç bilirim. Her zaman yanımda olan ve her zaman bana hep destek olan sevgili arkadaşım Batuhan TÜFEKÇİ'ye; eğitim hayatım boyunca her koşulda yanımda olup hiçbir zaman desteğini esirgemeyen canım anne ve babama, sevgili ağabeyim Can TUNCER'e ve ikinci ailem olan Pamuk Ailesinin her bireyine sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

**LİSANS 1. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN BİRİNCİ YARIYIL BAŞINDA
TEORİ VE UYGULAMA DERSLERİNE YÖNELİK TONAL VE
MAKAMSAL ALANDAKİ BİLGİ DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ
(GAZİ ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ)**

(Yüksek Lisans Tezi)

Ece Tuncer

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Temmuz 2019

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi (GÜGEF) Müzik Eğitimi Anabilim Dalında 2018-2019 eğitim öğretim yılında öğrenime başlayan, farklı tür ortaöğretim kurumlarından mezun olmuş lisans 1. sınıf öğrencilerinin Teori ve Uygulama Dersleri içerisindeki tonal ve makamsal alan konuları ile ilgili bilgi düzeylerinin tespit edilmesidir. Araştırmanın örneklem grubunu GÜGEF Müzik Eğitimi Anabilim Dalında lisans 1. sınıfta okumakta olan 50 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma betimsel bir çalışma olup; genel tarama modelindedir. Teori ve Uygulama Derslerinin içerikleri ile ilgili bilgi edinmek için literatür taraması yapılmıştır. Literatür taraması sonrasında elde edilen veriler kullanılarak öğrencilerin bilgi düzeylerini ölçmek için tonal ve makamsal alan konularını içeren 30 sorudan oluşan bilgi ölçme testi uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda elde

edilen verilere göre, örneklem grubunda bulunan öğrencilerin çoğunun ortaöğretimde mesleki müzik eğitimi verilmeyen kurumlardan mezun olduğu görülmüştür. Ayrıca öğrencilerin makamsal alana göre tonal alanda daha yüksek başarı elde ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Ulaşılan sonuçlar doğrultusunda öğrencilerin tonal ve makamsal alandaki teori bilgilerinin geliştirilmesine yönelik öneriler getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Müzik eğitimi, teori, tonalite, makam.

Sayfa Adedi : 101

Danışman : Prof. Sadık ÖZÇELİK

**ANALYZING THE KNOWLEDGE LEVELS OF FRESHMAN YEAR
UNDERGRADUATE STUDENTS AT THE BEGINNING OF THE
FIRST SEMESTER IN THE TONAL AND MODAL FIELDS
TOWARDS THE THEORY AND PRACTICE LESSONS**

(GAZI UNIVERSITY EXAMPLE)

(M.S. Thesis)

Ece Tuncer

GAZI UNIVERSITY

INSTITUTE OF EDUCATIONAL SCIENCES

July 2019

ABSTRACT

The purpose of this research is to analyze the tonal and modal knowledge levels of freshman year undergraduate students who graduated from different secondary education institutions and started their education in Gazi University Gazi Faculty of Education (GUGFE) Music Education Department in 2018-2019 academic year, in Theory and Practice Lessons. The sample group of this research consists of 50 freshman students who study at GUGFE Music Education Department. The research is a descriptive one and scanning model has been used in the analyzing of the students' knowledge levels. A literature search has been done to obtain information on the context of Theory and Practice Lessons. By using the data obtained after the literature search a 30 questions knowledge survey involving tonal and modal field

subjects was performed in order to evaluate the students' knowledge levels. According to the data obtained from the research, it has been established that most of the students in the sample group had been graduated from secondary schools where there was no technical music training. Also, it has been noted that students had been more successful in tonal field in comparison with the modal field. In line with the obtained results, suggestions concerning the improving the students' knowledge levels in tonal and modal fields have been made.

Key Words : Musical education, theory, tonality, modal.

Page Number : 101

Supervisor : Prof. Sadık ÖZÇELİK

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI	ii
JÜRİ ONAY SAYFASI	iii
TEŞEKKÜR	iv
ÖZ	v
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER	ix
TABLolar LİSTESİ	xii
ŞEKİLLER LİSTESİ	xvi
SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ	xx
BÖLÜM I	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Alt Problemler	3
1.3. Araştırmanın Amacı	3
1.4. Araştırmanın Önemi	3
1.4. Araştırmanın Varsayımları	3
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları	4

1.6. Tanımlar	4
BÖLÜM II.....	5
KAVRAMSAL ÇERÇEVE	5
2.1. Eğitim	5
2.2. Türkiye’de Müzik Eğitimi.....	6
2.3. Müzik Öğretmenliği Programı	7
2.4. Tonal ve Makamsal Ses Sistemleri	9
2.4.1. Makam.	9
2.4.1.1. Basit Makamlar	10
2.4.1.2. Şed (Göçürülmüş) Makamlar	10
2.4.1.3. Mürekkebi (Bileşik) Makam	11
2.4.2. Tonalite (Ton).....	11
2.4.2.1. Majör Dizi ve Majör Tonalite	11
2.4.2.2. Minör Dizi ve Minör Tonalite	13
BÖLÜM III	15
İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	15
BÖLÜM IV	18
YÖNTEM.....	18
3.1. Araştırmanın Modeli	18
3.2. Evren ve Örneklem.....	18
3.2.1. Örneklem Grubuna Ait Kişisel Veriler.....	19
3.3. Verilerin Toplanması.....	27
3.4. Verilerin Çözümlemesi.....	29
BÖLÜM V	30
BULGULAR VE YORUM	30
4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	30

4.1.1. Tonal Alan Sorularının Cevap Analizi.....	30
4.1.2. Örneklem Grubunun Tonal Alandaki Bilgi Düzeyleri	39
4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	41
4.2.1. Makamsal Alan Sorularının Cevap Analizi.....	41
4.2.2. Örneklem Grubunun Makamsal Alandaki Bilgi Düzeyleri	50
4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	52
4.3.1. Örneklem Grubunun Tonal ve Makamsal Alandaki Bilgi Düzeylerinin Mezun Oldukları Liselerin Türlerine Göre Karşılaştırılması	52
BÖLÜM VI	63
SONUÇLAR VE ÖNERİLER	63
5.1. Sonuçlar	63
5.2. Öneriler	64
KAYNAKLAR.....	66
EKLER	69
EK 1. Bilgi Düzeyi Ölçme Testini Uygulama İzni.....	70
EK 2. Kişisel Bilgi Formu ve Bilgi Düzeyi Ölçme Testi.....	72

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. <i>YÖK 2018-2019 Yılı Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği Lisans Programında Bulunan Teori ve Uygulama Derslerinin İçerikleri</i>	8
Tablo 2. <i>Öğrencilerin Cinsiyetlere Göre Dağılımı</i>	19
Tablo 3. <i>Öğrencilerin Mezun Oldukları Okul Türlerine Göre Dağılımı</i>	20
Tablo 4. <i>Öğrencilerin Yaşlarına Göre Dağılımları</i>	21
Tablo 5. <i>Öğrencilerin Ana Çalgıları</i>	22
Tablo 6. <i>Öğrencilerin İkincil Çalgıları</i>	23
Tablo 7. <i>Örneklem Grubunun Özel Yetenek Sınavına Hazırlanırken Kursu Gitme Durumları</i>	24
Tablo 8. <i>Kurs ile Alınan Eğitimler</i>	25
Tablo 9. <i>Örneklem Grubunun Özel Yetenek Sınavına Hazırlanırken Özel Ders Alma Durumları</i>	25
Tablo 10. <i>Özel Ders ile Alınan Eğitimler</i>	26
Tablo 11. <i>Tonal Sisteme Ait Sorular ile Ölçülmek İstenen Bilgiler</i>	28
Tablo 12. <i>Makamsal Sisteme Ait Sorular ile Ölçülmek İstenen Bilgiler</i>	28
Tablo 13. <i>Puanlama Baremi</i>	29
Tablo 14. <i>Tonal Alan 1. Soru</i>	30

Tablo 15. <i>Tonal Alan 2. Soru</i>	31
Tablo 16. <i>Tonal Alan 3. Soru</i>	31
Tablo 17. <i>Tonal Alan 4. Soru</i>	32
Tablo 18. <i>Tonal Alan 5. Soru</i>	32
Tablo 19. <i>Tonal Alan 6. Soru</i>	33
Tablo 20. <i>Tonal Alan 7. Soru</i>	33
Tablo 21. <i>Tonal Alan 8. Soru</i>	34
Tablo 22. <i>Tonal Alan 9. Soru</i>	34
Tablo 23. <i>Tonal Alan 10. Soru</i>	35
Tablo 24. <i>Tonal Alan 11. Soru</i>	35
Tablo 25. <i>Tonal Alan 12. Soru</i>	36
Tablo 26. <i>Tonal Alan 13. Soru</i>	36
Tablo 27. <i>Tonal Alan 14. Soru</i>	37
Tablo 28. <i>Tonal Alan 15. Soru</i>	37
Tablo 29. <i>Örneklem Grubunun Tonal Alan Sorularına İlişkin Doğru-Yanlış Oranları</i>	38
Tablo 30. <i>Örneklem Grubunun Tonal Alan Sorularından Aldıkları Puanların Dağılımı</i> ...	39
Tablo 31. <i>Örneklem Grubunun Tonal Alan Sorularına İlişkin Bilgi Düzeyleri</i>	40
Tablo 32. <i>Makamsal Alan 1. Soru</i>	41
Tablo 33. <i>Makamsal Alan 2. Soru</i>	41
Tablo 34. <i>Makamsal Alan 3. Soru</i>	42
Tablo 35. <i>Makamsal Alan 4. Soru</i>	42
Tablo 36. <i>Makamsal Alan 5. Soru</i>	43

Tablo 37. <i>Makamsal Alan 6. Soru</i>	43
Tablo 38. <i>Makamsal Alan 7. Soru</i>	44
Tablo 39. <i>Makamsal Alan 8. Soru</i>	44
Tablo 40. <i>Makamsal Alan 9. Soru</i>	44
Tablo 41. <i>Makamsal Alan 10. Soru</i>	45
Tablo 42. <i>Makamsal Alan 11. Soru</i>	46
Tablo 43. <i>Makamsal Alan 12. Soru</i>	46
Tablo 44. <i>Makamsal Alan 13. Soru</i>	47
Tablo 45. <i>Makamsal Alan 14. Soru</i>	47
Tablo 46. <i>Makamsal Alan 15. Soru</i>	48
Tablo 47. <i>Örneklem Grubunun Makamsal Alan Sorularına İlişkin Doğru-Yanlış Oranları</i>	49
Tablo 48. <i>Örneklem Grubunun Makamsal Sorulardan Aldıkları Puanların Dağılımı</i>	50
Tablo 49. <i>Örneklem Grubunun Makamsal Sorulara İlişkin Bilgi Düzeyleri</i>	51
Tablo 50. <i>Örneklem Grubundaki Güzel Sanatlar Lisesi Mezunu Öğrencilerin Aldığı Puanlar</i>	52
Tablo 51. <i>Örneklem Grubundaki Anadolu Lisesi Mezunu Öğrencilerin Aldığı Puanlar</i>	53
Tablo 52. <i>Örneklem Grubundaki Bando Astsubay Meslek Yüksekokulu Mezunu Öğrencilerin</i> <i>Aldığı Puanlar</i>	54
Tablo 53. <i>Örneklem Grubundaki Anadolu Meslek Lisesi Mezunu Öğrencilerin Aldığı</i> <i>Puanlar</i>	55
Tablo 54. <i>Örneklem Grubundaki Konservatuvar Mezunu Öğrencilerin Aldığı Puanlar</i>	56
Tablo 55. <i>Örneklem Grubundaki Özel Lise Mezunu Öğrencilerin Aldığı Puanlar</i>	57

Tablo 56. <i>Örneklem Grubundaki Sosyal Bilimler Lisesi Mezunu Öğrencilerin Aldığı Puanlar</i>	57
Tablo 57. <i>Örneklem Grubundaki Temel Lise Mezunu Öğrencilerin Aldığı Puanlar</i>	58
Tablo 58. <i>Örneklem Grubundaki Düz Lise Mezunu Öğrencilerin Aldığı Puanlar</i>	59
Tablo 59. <i>Örneklem Grubundaki Anadolu İmam Hatip Lisesi Mezunu Öğrencilerin Aldığı Puanlar</i>	60
Tablo 60. <i>Örneklem Grubunun Puan Ortalamalarının Lise Türlerine Göre Dağılımı</i>	61
Tablo 61. <i>Örneklem Grubunun Test Puan Ortalamaları</i>	62

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Beşliler çemberi	12
Şekil 2. Do majör dizisi	12
Şekil 3. La minör dizisinin çeşitleri.....	14
Şekil 4. Öğrencilerin cinsiyetlere göre dağılımı.....	19
Şekil 5. Öğrencilerin mezun oldukları okul türlerine göre dağılımı	21
Şekil 6. Öğrencilerin yaşlarına göre dağılımı.....	22
Şekil 7. Öğrencilerin ana çalgıları	23
Şekil 8. Öğrencilerin ikincil çalgıları	24
Şekil 9. Örneklem grubunun özel yetenek sınavına hazırlanırken kursa gitme durumları ..	24
Şekil 10. Kurs ile alınan eğitimler.....	25
Şekil 11. Örneklem grubunun özel yetenek sınavına hazırlanırken özel ders alma durumları	26
Şekil 12. Özel ders ile alınan eğitimler	26
Şekil 13. Tonal alan 1. Soru	30
Şekil 14. Tonal alan 2. soru.....	31
Şekil 15. Tonal alan 3. soru.....	31

<i>Şekil 16.</i> Tonal alan 4. soru.....	32
<i>Şekil 17.</i> Tonal alan 5. soru.....	32
<i>Şekil 18.</i> Tonal alan 6. Soru	32
<i>Şekil 19.</i> Tonal alan 7. soru.....	33
<i>Şekil 20.</i> Tonal alan 8. soru.....	33
<i>Şekil 21.</i> Tonal alan 9. soru.....	34
<i>Şekil 22.</i> Tonal alan 10. soru.....	35
<i>Şekil 23.</i> Tonal alan 11. soru.....	35
<i>Şekil 24.</i> Tonal alan 12. soru.....	36
<i>Şekil 25.</i> Tonal alan 13. soru.....	36
<i>Şekil 26.</i> Tonal alan 14. soru.....	37
<i>Şekil 27.</i> Tonal alan 15. soru.....	37
<i>Şekil 28.</i> Örneklem grubunun tonal alan sorularına ilişkin doğru-yanlış oranları	38
<i>Şekil 29.</i> Örneklem grubunun tonal alan sorularından aldıkları puanların dağılımı	40
<i>Şekil 30.</i> Örneklem grubunun tonal alan sorularına ilişkin bilgi düzeyleri.....	40
<i>Şekil 31.</i> Makamsal alan 1. soru.....	41
<i>Şekil 32.</i> Makamsal alan 2. soru.....	41
<i>Şekil 33.</i> Makamsal alan 3. soru.....	41
<i>Şekil 34.</i> Makamsal alan 4. soru.....	42
<i>Şekil 35.</i> Makamsal alan 5. soru.....	42
<i>Şekil 36.</i> Makamsal alan 6. soru.....	43
<i>Şekil 37.</i> Makamsal alan 7. soru.....	43

Şekil 38. Makamsal alan 8. soru.....	44
Şekil 39. Makamsal alan 9. soru.....	44
Şekil 40. Makamsal alan 10. soru.....	45
Şekil 41. Makamsal alan 11. soru.....	45
Şekil 42. Makamsal alan 12. soru.....	46
Şekil 43. Makamsal alan 13. soru.....	47
Şekil 44. Makamsal alan 14. soru.....	47
Şekil 45. Makamsal alan 15. soru.....	48
Şekil 46. Örneklem grubunun makamsal alan sorularına ilişkin doğru-yanlış oranları	49
Şekil 47. Örneklem grubunun makamsal sorulardan aldıkları puanların dağılımı.....	51
Şekil 48. Örneklem grubunun makamsal sorulara ilişkin bilgi düzeyleri	51
Şekil 49. Örneklem grubundaki güzel sanatlar lisesi mezunu öğrencilerin aldığı puanlar ..	52
Şekil 50. Örneklem grubundaki Anadolu lisesi mezunu öğrencilerin aldığı puanlar	54
Şekil 51. Örneklem grubundaki Bando Astsubay Meslek Yüksekokulu mezunu öğrencilerin aldığı puanlar	55
Şekil 52. Örneklem grubundaki Anadolu meslek lisesi mezunu öğrencilerin aldığı puanlar	56
Şekil 53. Örneklem grubundaki konservatuvar mezunu öğrencilerin aldığı puanlar.....	56
Şekil 54. Örneklem grubundaki özel lise mezunu öğrencilerin aldığı puanlar	57
Şekil 55. Örneklem grubundaki sosyal bilimler lisesi mezunu öğrencilerin aldığı puanlar.	58
Şekil 56. Örneklem grubundaki temel lise mezunu öğrencilerin aldığı puanlar	59
Şekil 57. Örneklem grubundaki düz lise mezunu öğrencilerin aldığı puanlar	59

<i>Şekil 58.</i> Örneklem grubundaki Anadolu imam hatip lisesi mezunu öğrencilerin aldığı puanlar.....	60
<i>Şekil 59.</i> Örneklem grubunun puan ortalamalarının lise türlerine göre dağılımı.....	61
<i>Şekil 60.</i> Örneklem grubunun test puan ortalamaları.....	62

SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ

GSL	Güzel Sanatlar Lisesi
GTHM	Geleneksel Türk Halk Müziği
GTSM	Geleneksel Türk Sanat Müziği
GÜGEF	Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi
Ton	Tonalite
YÖK	Yükseköğretim Kurulu
F	Frekans
n	Birey sayısı
%	Yüzde

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde, araştırmanın problem durumu, alt problemleri, amacı, önemi, varsayımları, sınırlılıkları ve araştırmada geçen tanımlar yer almaktadır.

1.1. Problem Durumu

Müzik, sesler aracılığıyla duygu ve düşünceleri anlatan, aktaran, insana dair tüm olguları ve gerçekleri sesler yoluyla ifade eden evrensel bir dildir. Müziğin malzemesi doğada bulunan titreşimlerin oluşturduğu seslerdir. Bu sesler taklit edilerek ve zaman içerisinde geliştirilerek anlamlı hale getirilmiş, müziksel anlatım ortaya çıkmış ve müzik insan yaşamında önemli bir yer edinmiştir.

Müzik insanlık tarihinin her döneminde var olmuş bir olgudur ve doğal olarak çok çeşitli müzik türleri ve bu müzik türlerinin zeminini oluşturan ses sistemleri bulunmaktadır. Günümüzde makamsal ve tonal olmak üzere iki ana ses sistemi olduğunu söylemek mümkündür. Bu iki müzik ses sistemi arasında ciddi farklar bulunmaktadır (Dağtaşoğlu, 2015, s. 12).

Müzik eğitimi temelde, genel, özengen (amatör) ve mesleki (profesyonel) olmak üzere, üç ana amaca yönelik olarak düzenlenip gerçekleşir (Uçan, 1997, s. 30). Müziğe mesleki

anlamda yönelmiş bireyler başta olmak üzere bu alanda belirli bir uğraş verecek her birey için müzik eğitimi oldukça önemlidir. Müzik eğitiminin en ciddi boyutunu ise mesleki müzik eğitimi oluşturmaktadır. Mesleki müzik eğitiminde birey, bu işi meslek olarak seçmiş, belirli bir seviyede yeteneğe sahip ve eğitim doğrultusunda, gerekli müziksel birikimi ve davranışları kazanmayı amaçlar. Bu birikim ve davranışların sağlam bir şekilde kazanımı ise iyi bir müziksel işitme, okuma ve yazmaya bağlıdır (Ürün, 2015, s. 1).

Geçmiş müzik öğretmenliği lisans programlarından günümüze kadar gelen Müziksel İşitme, Okuma ve Yazma (MİOY), Geleneksel Türk Halk Müziği, Geleneksel Türk Sanat Müziği dersleri, 2018-2019 eğitim öğretim yılında Batı Müziği Teori ve Uygulaması, Türk Halk Müziği Teori ve Uygulaması ile Türk Sanat Müziği Teori ve Uygulaması dersleri olarak güncellenmiştir. Bu dersler mesleki müzik eğitimi açısından en temel derslerdir ve ton ve makam bilgisi kazanımını amaçlarlar.

Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi (GÜGEF) Müzik Eğitimi Anabilim Dalında okuyan öğrenci profilini, Türkiye'nin farklı güzel sanatlar liselerinden, Anadolu liselerinden, diğer liselerden ve Bando Astsubay Meslek Yüksekokulundan mezun olmuş, mesleki müzik eğitimi almak isteyen öğrenciler oluşturmaktadır. Farklı okullarda farklı düzeyde eğitim almış bu öğrenciler lisans eğitimine başlamaya hak kazandıklarında aynı eğitim programı kapsamında öğrenim görmeye başlarlar. Fakat öğrencilerin bilgi düzeyleri arasındaki farklılıklardan dolayı, müzik eğitiminin temel dersleri olan Batı Müziği Teori ve Uygulaması, Türk Halk Müziği Teori ve Uygulaması ile Türk Sanat Müziği Teori ve Uygulaması derslerine hazır olma düzeylerinde de farklılıklar bulunmaktadır. Bu farklılıklar teori ve uygulama derslerinin uygulanma yöntemini ve seviyesini etkilemektedir. Bu bağlamda problem cümlesi şu şekilde belirlenmiştir:

“Lisans 1. sınıf öğrencilerinin teori ve uygulama derslerine yönelik tonal ve makamsal alandaki bilgi düzeyleri nasıldır?”

1.2. Alt Problemler

1. Örneklem grubunun tonal alandaki bilgi düzeyleri nasıldır?
2. Örneklem grubunun makamsal alandaki bilgi düzeyleri nasıldır?
3. Mezun oldukları liselerin türlerine göre örneklem grubunun tonal ve makamsal alandaki bilgi düzeylerinin karşılaştırılma sonucu nasıldır?

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, GÜGEF Müzik Eğitimi Anabilim Dalında 2018-2019 eğitim öğretim yılında öğrenime başlayan, farklı tür okullardan mezun olmuş lisans 1. sınıf öğrencilerinin tonal ve makamsal alandaki bilgi düzeylerinin incelenmesidir.

1.4. Araştırmanın Önemi

GÜGEF Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nın öğrenci profilini Türkiye'nin farklı şehirlerinden gelen öğrenciler oluşturmaktadır. Bu nedenle Gazi Üniversitesi'nde yapılan bu çalışmanın tüm müzik eğitimi anabilim dallarını temsil ettiği düşünülmektedir. Öğrenci çeşitliliğinin fazla olması, farklı tür ortaöğretim kurumlarından mezun olan öğrencilerin müzik bilgilerinin de farklı düzeyde olması anlamına gelmektedir. Öğrencilerin, müzik eğitiminde temel dersler olan teori ve uygulama derslerindeki ton ve makam konuları ile ilgili önceden sahip olmaları gereken bilgi birikiminin olmaması veya yetersiz olması eğitim öğretim ortamında dersin uygulanma seviyesini olumsuz yönde etkilemektedir. Bu sebepten dolayı bu araştırma, GÜGEF Müzik Eğitimi Anabilim Dalını kazanan öğrencilerin var olan tonal ve makamsal alandaki müzik bilgilerini saptamak açısından önemlidir.

1.4. Araştırmanın Varsayımları

1. Uygulanan yöntem araştırmanın amacına uygundur.

2. Kullanılan veri toplama aracı, öğrencilerin tonal ve makamsal alanlardaki bilgi düzeylerini ölçebilecek niteliktedir.
3. Seçilen örneklem evreni temsil etmektedir.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma;

1. GÜGEF Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı,
2. 2018-2019 eğitim öğretim yılında ilgili üniversitede öğrenim görmeye başlamış olan lisans 1. sınıf öğrencileri,
3. “Batı Müziği Teori ve Uygulaması”, “Türk Halk Müziği Teori ve Uygulaması”, “Türk Sanat Müziği Teori ve Uygulaması” dersleri,
4. Bu derslerin kapsamındaki tonalite ve makam konuları,
5. Donanımında en fazla 2 bemol, 2 diyez bulunan tonaliteler ve basit makamlardan Çargah, Buselik, Kürdi, Rast, Uşşak, Hicaz, Neva, Karcıgar, Hüseyini ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Tonalite: Belirli bir tonda yazılmış müzik parçasının niteliğine tonalite denir (Sözer, 1986, s. 780).

Makam: Türk musikisinde belli aralıklarla birbirine uyan mülayim seslerden kurulu bir gamın içerisinde özel bir seyir kuralı olan musiki cümlelerinin meydana getirdiği çeşniye makam denir (Karadeniz, 1983, s. 64).

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Eğitim

Eğitim, Ertürk (1972) tarafından, “bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı olarak istendik yönde değişiklikler oluşturma süreci” şeklinde tanımlanmıştır (s. 12).

Eğitimin temel amacı; kendi içinde tutarlı ve dengeli olan, aynı zamanda da günümüz toplumlarının ihtiyaç duyduğu özellikleri bünyesinde barındıran bireyler yetiştirmek ve bu amaç doğrultusunda bireyde gereken yapısal ve davranışsal oluşum ve değişimin gerçekleşmesini sağlamaktır (Toksoy, 2006, s. 2).

Eğitim, yapılış şekli, amacı gibi çeşitli değişkenlere göre formal ve informal eğitim olmak üzere iki gruba; formal eğitim de kendi içerisinde örgün ve yaygın eğitim olmak üzere iki alt dala ayrılmaktadır.

Örgün eğitim, belli bir yaş kademesindeki bireylere, Milli Eğitimin amaçlarına göre hazırlanmış eğitim programlarıyla okul çatısı altında düzenli olarak verilen eğitimidir. Örgün eğitim, okulöncesi eğitim, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim basamaklarından oluşur (Büyükalın Filiz, 2011, s. 19).

Yaygın eğitim ise Toprakçı (2002)'nın ifadesiyle, “örgün eğitim sistemine hiç girmemiş veya bu sistemin herhangi bir kademesinde bulunan veya bu kademelerden birinden ayrılmış olan kişilere ilgi ve gereksinme duydukları alanlarda yapılan eğitimidir” (s. 121).

2.2. Türkiye’de Müzik Eğitimi

Eğitimin alt boyutlarından birisi olan sanat eğitimi kendi içinde Görsel (Plastik) Sanatlar Eğitimi, Dramatik (Ritmik) Sanatlar Eğitimi ve İşitsel (Fonetik) Sanatlar Eğitimi olmak üzere üç ana dala ayrılır. İşitsel Sanatlar Eğitiminin içinde yer alan, insan ve eğitim üzerinde önemli bir etkiye sahip olan müzik eğitimi, Uçan (2018)’a göre; “bireye kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel davranışlar kazandırma, bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel değişiklikler oluşturma ya da bireyin müziksel davranışını, kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak değiştirme ve yetkinleştirme sürecidir” (s. 32-33).

Müzik eğitimi, alan olarak kendine özgü bir bütünlük göstermesine rağmen yönelik olduğu amaca göre, genel, özengen ve mesleksi müzik eğitimi olmak üzere üç bölüme ayrılmaktadır (Uçan, 1996, s. 70-71). Müzik eğitiminin türleri Uçan (2018) tarafından şu şekilde açıklanmaktadır:

Genel müzik eğitimi, iş-meslek, okul, bölüm, kol-dal ve program türü ne olursa olsun, ayırım gözetmeksizin, her düzeyde, her aşamada, her yaşta herkese yönelik olup, sağlıklı ve dengeli bir insanca-uygarca yaşam için gerekli asgari-ortak genel müzik kültürünü kazandırmayı amaçlar. Özengen müzik eğitimi, genel müzik eğitimiyle yetinmeyip müziğe ya da müziğin belli bir dalına özengence (amatörce) ilgili, istekli, gönüllü, yatkın ve düşkün ya da tutkun olanlara yönelik olup, etkin bir müziksel katılım, zevk ve doyum sağlamak ve bunu olabildiğince sürdürüp geliştirmek için gerekli müziksel davranışlar kazandırmayı amaçlar. Mesleki müzik eğitimi, müzik alanının bütünü, bir kolunu, dalını, o bütün kol veya dal ile ilgili bir işi meslek olarak seçen, seçmek isteyen, seçme eğilimi gösteren, seçme olasılığı bulunan, müziğe belli düzeyde yenenli kişilere yönelik olup, dalın, işin ya da mesleğin gerektirdiği müziksel davranışları, yeterlikleri, birikimi kazandırmayı amaçlar (s. 34-36).

Ülkemizde, güzel sanatlar liselerinin (GSL) müzik bölümlerinde, konservatuvarlarda, güzel sanatlar fakültelerinin müzik bilimleri bölümlerinde ve üniversitelerin eğitim fakültelerinin müzik eğitimi anabilim dallarında mesleki müzik eğitimi verilmektedir.

Eğitim fakültelerinin müzik eğitimi bölümleri yükseköğretim düzeyinde mesleki müzik eğitimi veren kurumlarımızdır. Bu okullara lise mezunlarından bölümlerin yapmış olduğu giriş-yetenek sınavını kazanan öğrenciler kabul edilmektedir (Tarman, 2016, s. 13).

2.3. Müzik Öğretmenliği Programı

Yükseköğretim Kurulu (YÖK) tarafından hazırlanan ve 2006'da uygulanmaya başlanan Müzik Öğretmenliği Lisans Programında yer alan “Müziksel İşitme Okuma ve Yazma”, “Geleneksel Türk Halk Müziği”, “Geleneksel Türk Halk Müziği Uygulaması”, “Geleneksel Türk Sanat Müziği” ve “Geleneksel Türk Sanat Müziği Uygulaması” dersleri üzerinde 2018-2019 eğitim öğretim yılında değişiklik yapılmıştır. Bunun sonucunda Müzik Öğretmenliği Lisans Programı, üç temel dersten her yıl bir tanesi uygulanmak üzere değiştirilmiştir. 1. ve 2. yarıyıl “Batı Müziği Teori ve Uygulaması”; 3. ve 4. yarıyıl “Türk Halk Müziği Teori ve Uygulaması”; 5. ve 6. yarıyıl ise “Türk Sanat Müziği Teori ve Uygulaması” dersleri yer almaktadır. Bu üç ders, müzik öğretmenliği programının temel dersleri konumundadır.

2018-2019 eğitim öğretim yılında YÖK tarafından uygulamaya konulan, Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği Lisans Programında yer alan Teori ve Uygulama Derslerinin içeriklerine Tablo 1’de yer verilmiştir.

Tablo 1.

YÖK 2018-2019 Yılı Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği Lisans Programında Bulunan Teori ve Uygulama Derslerinin İçerikleri

1.Yarıyıl

Batı Müziği Teori ve Uygulaması 1

Müzikte ölçü, ritim, anahtar kavramı, aralık ve tonalite kavramı, akorların oluşumu; müziksel okuma ve yazmada kullanılan temel müzik terimleri (süre uzunluğunda yardımcı işaretler, ifadelendirme işaretleri, süslemeler, hız ve gürlük terimleri vb.); majör ve minör diziler; temel konumda akorlar; düzeyine uygun farklı tonlarda tek sesli ezgi okuma ve yazma.

2.Yarıyıl

Batı Müziği Teori ve Uygulaması 2

Müzikte motif, cümle ve dönem kavramları, kök ve çevrilmiş akorlar, transpoze, farklı ritmik yapılar, en az iki bemollü ve iki diyezli tonlarda tek sesli ve iki sesli ezgiler okuma ve yazma.

3.Yarıyıl

Türk Halk Müziği Teori ve Uygulaması 1

Türk Halk Müziğini oluşturan temel felsefe ve öğeler; Türk Halk müziğinin tanımı, oluşumu; Türk Halk müziğinin gelenek ve kültürümüz içerisindeki yeri, kültürel aktarımı; Türk halk müziğinde temel kavramlar (kırık havalar, uzun havalar karma ritimli ezgiler, türkü, vb.); usul kavramı (basit, birleşik ve karma usuller); Türk halk müziği perde sistemi (makam-dizi) ve aralıklar; basit makam-dizilerde seyir, deşifre ve solfej; basit makam dizilerde seviyeye uygun farklı usul özelliği taşıyan dikte çalışmaları ve ezgi yaratma.

4.Yarıyıl

Türk Halk Müziği Teori ve Uygulaması 2

Türk halk müziğinde çalgılar, ülkemizdeki yöresel farklılıklar (ağız, tavır, hançere, vb.) türkü formları ve özellikleri, farklı makam-dizilerde Türk halk müziği çalgılarıyla seviyeye uygun solfej, dikte çalışmaları ve ezgi yaratma.

5.Yarıyıl

Türk Sanat Müziği Teori ve Uygulaması 1

Türk Sanat Müziğini oluşturan temel felsefe ve öğeler; Türk Sanat Müziğinin tanımı; Türk Müziği Ses Sistemi: koma kavramı, aralıkların isimlendirilmesi ve değiştirici işaretler; Türk müziğinde ana dizi, akort sistemi, bir oktav içindeki perdelerin yerleri ve isimleri; Makam Bilgisi: makamı oluşturan dörtlü ve beşliler, diğer perdelere aktarım, makam türleri, makamda seyir, karar sesleri, dereceler ve önemleri; Usûl Bilgisi: temel kavramlar, Nim Sofyan, Semai, Sofyan Usûlleri, Basit Makamlar ve Bu Makamlarda Solfej Uygulamaları: Rast, uşşak, bayati, hüseyini, muhayyer, hicaz, uzzal, zirgüleli hicaz, çargah, buselik, kürdi, neva, tahir, karcigar ve basit suzinak makamı.

6.Yarıyıl

Türk Sanat Müziği Teori ve Uygulaması 2

Şed makamlar ve bileşik makamların değişik müzik formlarında Türk Sanat Müziği çalgılarıyla seviyeye uygun solfej, dikte çalışmaları, makam analizleri çalışmaları; okul müzik eğitimine yönelik repertuar oluşturma.

Not: “Müzik Öğretmenliği Lisans Programı” YÖK, 2018, https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/Yeni-Ogretmen-Yetistirme-Lisans-Programlari/Muzik_Ogretmenligi_Lisans_Programi.pdf kaynağından uyarlanmıştır.

2.4. Tonal ve Makamsal Ses Sistemleri

Ses sistemi; bir müziğin kendine özgü ses aralıkları arasındaki ilişkileri düzenleyen akustik kural ve hesapların meydana getirdiği kuramsal düzendir (Tanrıkorur'dan aktaran Oto, 2005, s. 209).

İnsanlık ilkel çağlardan günümüze kadar sürekli bir değişim içinde olmuş, bilim, teknoloji, sanat gibi çeşitli alanlarda kaydedilen gelişmeler ve elde edilen birikimler müzik sanatına da yansımış, tarihsel süreç içinde birbirinden farklı ses sistemleri ve bu sistemlere temellenen müziksel yapılar ortaya çıkmıştır. Geleneksel Türk müziği ve Batı müziği de bu süreç içerisinde biçimlenirken, Avrupa'da çoksesli bir müzik ve bu müziğe ilişkin bir kuram gelişmeye başlamıştır (Boran & Şenürkmez, 2008, s. 13).

Batı müziği de tonalite sistemi içerisinde, yedi sesli gamı temel almış, ancak tonal müzikte gam, majör ve minör olmak üzere düzenlenip, minör gam doğal, armonik ve melodik olmak üzere üç farklı biçimde oluşturulurken, geleneksel Türk müziğinde gam, makamsal diziler olarak oluşturulmuştur ve çok yüksek bir sayıya ulaşabilmiştir (Tanrıkorur, 2015, s. 130-131).

Batı müziği ile Türk müziğini birbirinden ayıran en temel özellikler, makam ve ton kavramları etrafında şekillenmektedir (Tarkum, 2018, s. 35).

2.4.1. Makam

Kaynaklar “makam” teriminin ilk defa Azeri Türk bilgini Abdulkadir Maragalı tarafından 1418 tarihinde kullanıldığını göstermektedir (Tanrıkorur'dan aktaran İnayet, 2014, s. 38).

Geçmişten bugüne, farklı şekillerde tanımlanan makam kavramı, İsmail Hakkı Özkan (2017) tarafından şu şekilde açıklanmıştır:

Dizinin bir dörtlü ile bir beşliden veya bir beşli ile bir dörtlüden meydana geldiğini biliyoruz. Bir dizide en önemli perdeler durak, güçlü ve asma kalış perdeleridir. İşte makam, bir dizide durak ve güçlünün önemi belirtmek ve diğer kurallara da bağlı kalmak suretiyle nağmeler meydana getirerek gezinmeye denir (s. 94).

Hüseyin Saadettin Arel (1968)'e göre ise makam; “dizide veya lâhinde seslerin durakla ve güçlü ile münasebetlerinden doğan hususiyete makam denilir. Şu hâlde makam, bir durakla bir güçlünün etrafında bunlara bağlı olarak toplanmış seslerin umumî durumudur” (s. 14).

Türk Müziğinde makamlar, basit, şed (göçürülmüş) ve mürekkeb (bileşik) makamlar olmak üzere üçe ayrılır.

2.4.1.1. Basit Makamlar

Türk müziğinde 13 basit makam vardır. Bu makamlar, Çargâh, Rast, Uşşak, Hüseyni, Kürdi, Karcığâr, Neva, Basit Suzinak ve Hicaz ailesini oluşturan Hümayun, Hicaz, Uzzâl ve Zirgüle’li Hicaz makamlarıdır.

Özkan (2017), bir makamın basit makam sayılabilmesi için sahip olması gereken özellikleri şöyle açıklamaktadır:

Bir dörtlü ile beşliden veya bir beşli ile bir dörtlüden meydana gelmiş bir dizisi olmalı; dörtlü ve beşliler tam dörtlü ve tam beşli olmalı (Çargâh, Buselik, Kürdi, Rast, Uşşak, Hicaz); güçlü perdeleri dörtlü ile beşlinin veya beşli ile dörtlünün ek yerinde olmalı; sekiz sesli bir dizisi olmalı ve bu dizi makamın bütün özelliklerini taşımalı (s.116).

2.4.1.2. Şed (Göçürülmüş) Makamlar

Türk Müziğinde Çargâh, Buselik, Kürdi ve Zirgüle’li Hicaz dizilerinin başka perdelere aktarılması (göçürülmesi) ile oluşan 13 şed makam bulunmaktadır.

Şed makamlar, Özkan (2017) tarafından “herhangi bir dörtlü veya beşliyi yahut bir makam dizisini kendi yerinden, yani durağından alıp başka bir perde üzerine; yani başka bir perdeyi durak kabul ederek aralıklarını bozmadan ve gerekli işaret değişikliklerini yaparak göçürmektir” olarak tanımlanmıştır (s. 211).

2.4.1.3. Mürekkeb (Bileşik) Makam

Mürekkeb (bileşik) makamlar, Özkan (2017) tarafından şöyle açıklanmıştır:

Değişik çeşni ve dizilerin birbirine geçkisinden ve bu geçkilerin özel kalıplar halinde tespitinden, yani bir kişilik kazanıp makam olarak kabul edilmesinden mürekkeb (bileşik) makamlar doğmuştur. Yapılış ve dizileri genellikle basit makamların kurallarına uymayan makamlardır (s. 291).

2.4.2. Tonalite (Ton)

Majör ve minör dizileri oluşturan seslerin duruculuk ve yürüyücülük özellikleri ile sesler arasındaki gerilim ve çözülüm ilişkisine ton ya da tonalite denilir.

Tonalite kavramı, Otto Karolyi (1999) tarafından “bir sesin egemenliğine dayanan kurallar bütünü” olarak açıklanmıştır (s. 11).

Nurhan Cangal (2012) ise tonaliteyi şöyle açıklamaktadır:

Diyatonik diziler içinde yükseklik derecelerine göre sıralanmış olan seslerin, o diziler içinde yüklendikleri sistematik ilişki ve işlevlere uygun olarak (fakat yükseklik derecelerine göre sıralanmaksızın serbestçe) kullanılmasıyla oluşan ve ilgili dizilerin verdiği müziksel etkiyle paralellik gösteren ilişkiler bütününe tonalite (Fr. Tonalite; İng. Tonality; Alm. Tonalität) ya da kısaca ton denir (s. 22).

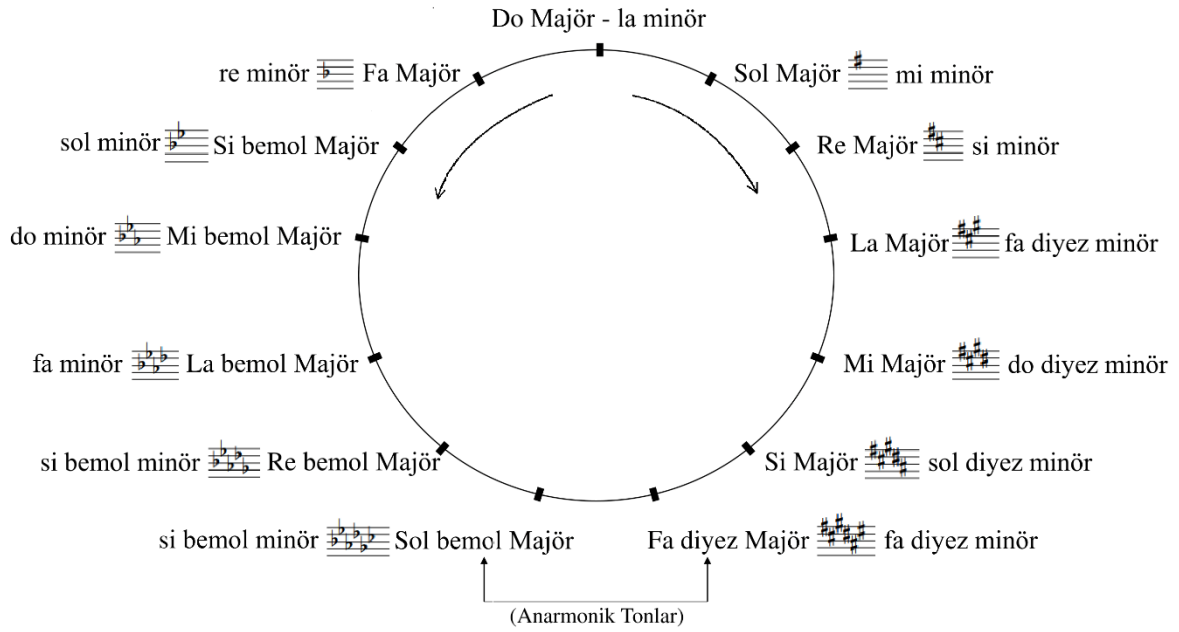
Tonaliteler, majör ve minör olmak üzere ikiye ayrılır. Majör tonaliteler Do dizisinden; minör tonaliteler ise Do dizisinin küçük 3'lü aralık altında bulunan La dizisinden yola çıkılarak kurulmaktadır.

2.4.2.1. Majör Dizi ve Majör Tonalite

İçerdiği tam ve yarım tonların ardışım biçimi açısından 2 tam, 1 yarım, 3 tam, 1 yarım kalıbını oluşturan dizilere *majör dizi*, temelini bu dizilerden alan tonalitelere ise *majör tonalite* denir (Cangal, 2012, s. 23).

Tonal müzikte kullanılan tüm diyezli ve bemollü majör tonaliteler, Do majörden yola çıkılarak elde edilir. Diyezli majörler, Do majörden yola çıkarak çıkıcı beşliler şeklinde; bemollü majörler, do majörden yola çıkarak inici beşliler şeklinde sıralanır. Oluşan bu tablo “Beşliler Çemberi” olarak isimlendirilmektedir.

BEŞLİLER ÇEMBERİ

Şekil 1. Beşliler çemberi

Sesleri üzerinde bir değişiklik yapılmadan majör kalıba sahip olan tek dizi Do majör dizisidir.

Do majör dizisi:

Şekil 2. Do majör dizisi

Do dizisinden farklı olarak başka majör diziler oluştururken kullanılması gereken değiştirici işaretler (diyez veya bemol) bulunmaktadır. Diyez alan majör diziler; Sol majör (1 diyezli), Re majör (2 diyezli), La majör (3 diyezli), Mi majör (4 diyezli), Si majör (5 diyezli), Fa

diyez majör (6 diyezli), Do diyez majör (7 diyezli)'dür. Bemol alan majör diziler; Fa majör (1 bemol), Si bemol majör (2 bemol), Mi bemol majör (3 bemol), La bemol majör (4 bemol), Re bemol majör (5 bemol), Sol bemol majör (6 bemol), Do bemol majör (7 bemol)'dür.

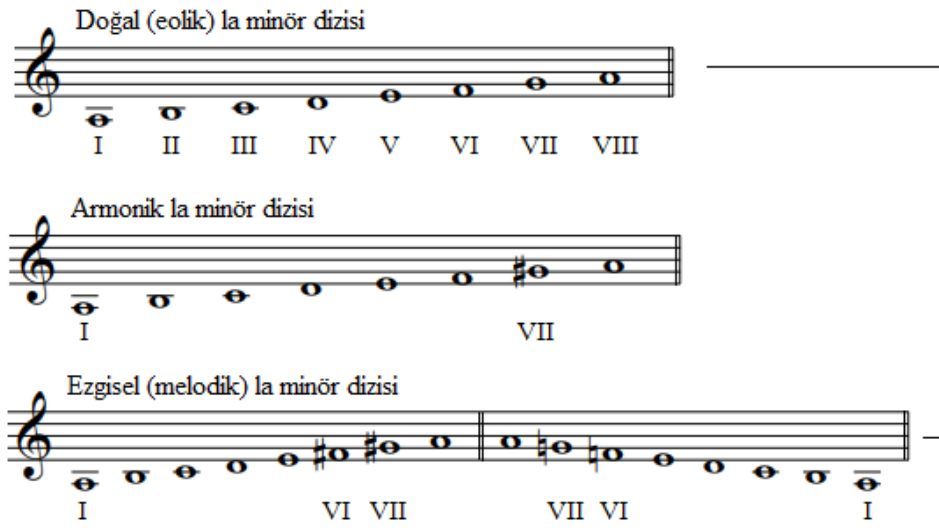
2.4.2.2. Minör Dizi ve Minör Tonalite

Her majör tonun küçük 3'lü aralık aşağısında ilgili bir minörü bulunur. Minör dizi ve tonaliteler, bağlı oldukları majörün (varsa) donanımında bulunan değiştirici işaretlerini kendinde de bulundurur. Buna ek olarak minör diziler, minör türlerinin özelliklerine göre kendi içerisinde değişikliğe uğrar.

2 tam, 1 yarım, 3 tam, 1 yarım tonun ardışmasından oluşan tek tip bir majör dizi kalıbına karşılık, minör dizilerin eolik, armonik ve melodik olmak üzere üç ayrı türü, her türün de kendine özgü bir kalıbı vardır (Cangal, 2012, s. 22).

Doğal (eolik) minör dizi, bağlı olduğu majör dizinin donanımını alır. Armonik minör dizi, bağlı olduğu majör dizinin donanımını alır ve buna ek olarak dizinin VII. derecesi yarım ses tizleşir. Ezgisel (melodik) minör dizi de diğer minör türleri gibi bağlı olduğu majör dizinin donanımını alır ve bununla birlikte çıkıcı olarak kullanılırken dizinin VI. ve VI. dereceleri yarım ses tizleşir; inici olarak kullanılırken dizinin VI. ve VII. dereceleri eski haline döner.

Do majör dizisinin küçük 3'lü aralık altında bulunan ve onunla ilişkili olan dizi La minör dizisidir. Minör çeşitleri, la minör tonu üzerinden aşağıda gösterilmiştir.

Şekil 3. La minör dizisinin çeşitleri

BÖLÜM III

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

“Güzel Sanatlar Lisesi”, “Müziksel İşitme, Okuma ve Yazma”, “Türk Halk Müziği”, “Geleneksel Türk Müziği” anahtar kelimelerini içeren ve araştırmacının amacı ile ilgili aşağıdaki araştırmalara ulaşılmıştır.

Bilici (2014) tarafından yapılan “Farklı Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Mezunu Öğrencilerin Müzik Öğretmenliği Anabilim Dallarında Okutulmakta Olan Müziksel İşitme Okuma ve Yazma Dersinin Başlangıç Düzeyini Belirlemedeki Etkileri” adlı yüksek lisans tezinde, 2013-2014 eğitim öğretim yılı güz döneminde Gazi Üniversitesi, Niğde Üniversitesi, Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi ve Uludağ Üniversitelerinin Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dallarında öğrenime başlayan Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi mezunları üzerinde araştırma yapılmıştır. Araştırmanın sonucunda, GSSL mezunu öğrencilerin mezun oldukları okullardaki MİOY derslerinin farklı düzeylerde ve alanın uzmanı olmayan öğretmenler tarafından işlendiği tespit edilmiştir. Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerine bakıldığında ise birbirinden çok farklı seviyelerde tonal ve makamsal bilgiye sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Bu sebeplerden Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dallarında işlenen MİOY derslerinin başlangıç düzeyinde zorluklar yaşanmaktadır.

Tufan, Bulut ve Kılıç (2007) tarafından yapılan “Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumları Kazanmış AGSL Mezunu Öğrencilerin Müzik Kuramları Bilgilerinin Ölçülmesi ve Değerlendirilmesi” adlı makalede Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalında 2006-2007 eğitim-öğretim yılında lisans eğitimine başlayan öğrenciler üzerinde araştırma yapılmıştır. Araştırmada Anadolu güzel sanatlar lisesindeki müziksel işitme ve okuma dersinin özel amaçlarına ulaşma düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda öğrencilerin müzik kuramları hakkındaki bilişsel davranışlarının ölçülmesi için sınav durumu hazırlanmıştır. Sınav sonrasında elde edilen verilere göre Anadolu güzel sanatlar liseleri programında yer alan müziksel işitme okuma yazma dersinin özel amaçlarına ulaşma durumundaki başarı düzeyinin düşük olduğu sonucuna varılmıştır.

Ünal (2018) tarafından yapılan “Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlardaki Öğrencilerin Müziksel İşitme Okuma Yazma Gelişimlerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi” adlı yüksek lisans tezinde; cinsiyet, derse karşı ilgi duyma, ders içeriğini yeterli/yetersiz bulma, derste başarılı/başarısız olma gibi değişkenler doğrultusunda öğrencilerin ilk ve son sınav puan ortalamaları ile müziksel işitme, okuma, yazma gelişimleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Belge (2017) tarafından yapılan “Müziksel İşitme Okuma Yazma Dersinde Başarıyı Ölçmeye Yönelik Bir Model Önerisi” adlı doktora tezinde, 2015-2016 öğretim yılı güz döneminde GÜGEF Güzel Sanatlar Eğitimi Bilim Dalı Müzik Eğitimi Anabilim Dalı’nda 1. sınıfta öğrenim gören ve dönem sonu sınavlarına katılan 38 öğrenci çalışma grubunu oluşturmaktadır. Bu araştırmada Müziksel İşitme Okuma Yazma dersi öğretim elemanlarının yarıyıl sonu sınavlarında kullandıkları değerlendirme yöntemlerini tespit etmek ve öğrencinin kazanması gereken davranışlar doğrultusunda deneysel bir ölçme aracı geliştirmek amaçlanmıştır. Araştırmanın sonucunda geliştirilen deneysel ölçme aracı ile yapılan ölçmede, öğretim elemanlarının uyguladığı geleneksel ölçmeye göre öğrencilerin daha yüksek başarı düzeyi gösterdiği tespit edilmiştir.

Ömür (2014) tarafından yapılan “Tonal ve Modal Ezgilerinin Öğrenme Düzeyi Arasındaki Farkın Ölçülmesi Üzerine Bir Araştırma” başlıklı yüksek lisans tezinde müzik eğitiminde kullanılan çocuk şarkıları incelenmiş, tonal ve modal ezgilerin öğrenme düzeyinde farklılıklar oluşturma durumu araştırılmıştır. Araştırmada gözlem yöntemi kullanılmış, seçilen 5 tonal ve 5 modal şarkı gözlem grubuna öğretilmiştir. Araştırma sonucunda öğrenme düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

BÖLÜM IV

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örnekleme ile verilerin elde edilmesi ve analizi yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Öğrencilerin ton ve makam bilgi düzeylerinin belirlenmesi ve incelenmesini amaçlayan bu araştırma, tarama modeline dayalı betimsel bir çalışmadır. Karasar (2005)'ın belirttiği üzere tarama modeli; “geçmişte ya da halen var olan bir durumu, var olduğu şekliyle tespit etmeyi amaçlayan araştırma modelidir” (s. 109).

Bu çalışmada, YÖK Müzik Öğretmenliği Programında yer alan teori ve uygulama dersleri kapsamındaki ton ve makam konularına yönelik literatür taraması yapılmıştır. Literatür taraması sonrasında elde edilen veriler kullanılarak öğrencilerin bilgi düzeylerini ölçmek için bilgi ölçme testi uygulanmıştır.

3.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini GÜGEF Müzik Eğitimi Anabilim Dalında öğrenim görmekte olan öğrenciler oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemini ise GÜGEF Müzik Eğitimi Anabilim Dalında lisans 1. sınıfta öğrenim görmekte olan 50 öğrenciden oluşmaktadır.

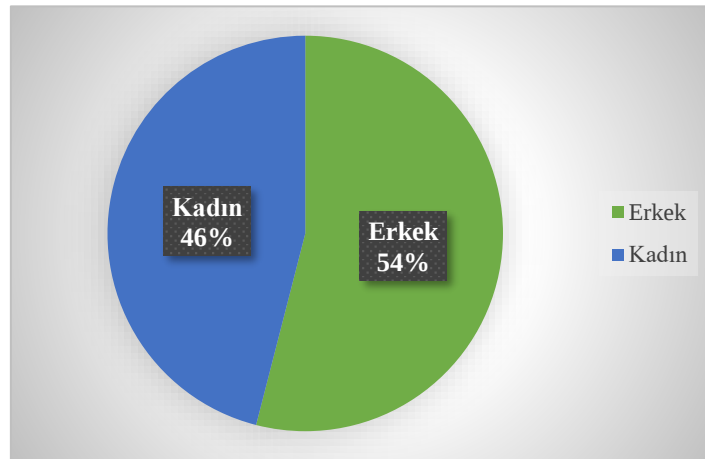
3.2.1. Örneklem Grubuna Ait Kişisel Veriler

Araştırmanın örneklem grubuna ait kişisel bilgiler şu şekildedir:

Tablo 2.

Öğrencilerin Cinsiyetlere Göre Dağılımı

Cinsiyet	f	%
Erkek	27	54
Kadın	23	46
TOPLAM	50	100

Şekil 4. Öğrencilerin cinsiyetlere göre dağılımı

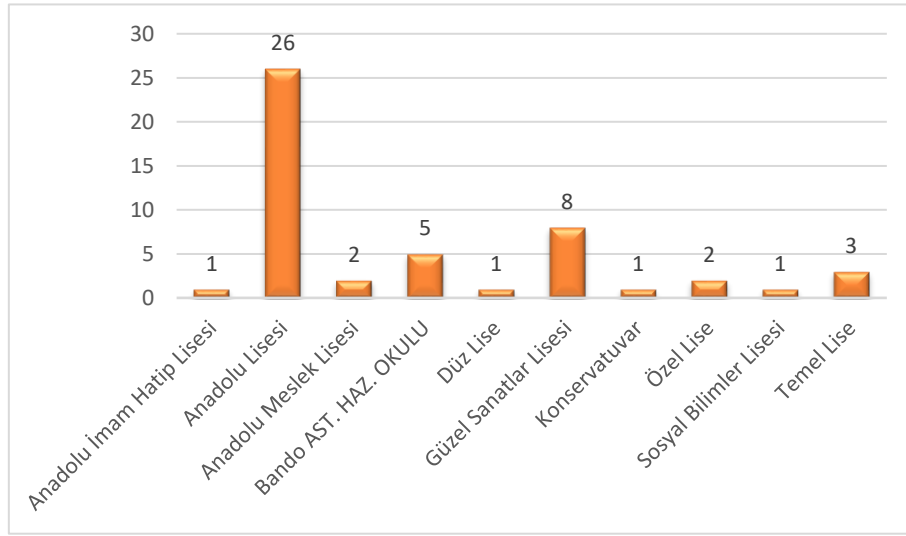
Tablo 2’de katılımcı sayısının 50 kişi olduğu görülmektedir. Katılımcıların %54’ünü 27 kişi ile erkek öğrenciler, %46’sını ise 23 kişi ile kadın öğrenciler oluşturmaktadır. Elde edilen sonuçlar örneklem grubundaki kadın öğrenci sayısı ile erkek öğrenci sayısı arasında büyük bir fark olmadığını göstermektedir.

Tablo 3.

Öğrencilerin Mezun Oldukları Okul Türlerine Göre Dağılımı

Mezun Olunan Okul Türü	f	%
Anadolu İmam Hatip Lisesi	1	2
Anadolu Lisesi	26	52
Anadolu Meslek Lisesi	2	4
Bando Astsubay Meslek Yüksekokulu	5	10
Düz Lise	1	2
Güzel Sanatlar Lisesi	8	16
Konservatuvar	1	2
Özel Lise	2	4
Sosyal Bilimler Lisesi	1	2
Temel Lise	3	6
TOPLAM	50	100

Tablo 3'te örneklem grubunun mezun oldukları okul türleri yer almaktadır. Bulgulara göre örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin %2'si Anadolu imam hatip lisesinden, %52'si Anadolu lisesinden, %4'ü Anadolu meslek lisesinden, %10'u Bando Astsubay Meslek Yüksekokulundan, %2'si düz liseden, %16'sı güzel sanatlar lisesinden, %2'si konservatuvardan, %4'ü özel liseden, %2'si sosyal bilimler lisesinden, %6'sı temel liseden mezun olmuştur. Bu okullar içerisinde mesleki müzik eğitimi veren Bando Astsubay Meslek Yüksekokulu, güzel sanatlar lisesi ve konservatuvardır. Bu durumda ortaöğretimini müzik alanından farklı bir alanda tamamlayan öğrencilerin sayısı, temelinde mesleki müzik eğitimi olan okullardan mezun olmuş öğrenci sayısından daha fazladır.

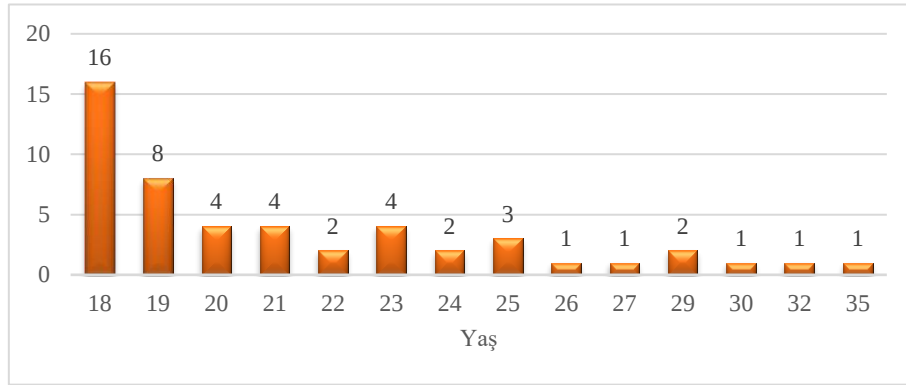

Şekil 5. Öğrencilerin mezun oldukları okul türlerine göre dağılımı

Tablo 4.

Öğrencilerin Yaşlarına Göre Dağılımları

Yaş	f	%
18	16	32
19	8	16
20	4	8
21	4	8
22	2	4
23	4	8
24	2	4
25	3	6
26	1	2
27	1	2
29	2	4
30	1	2
32	1	2
35	1	2
TOPLAM	50	100

Şekil 6. Öğrencilerin yaşlarına göre dağılımı

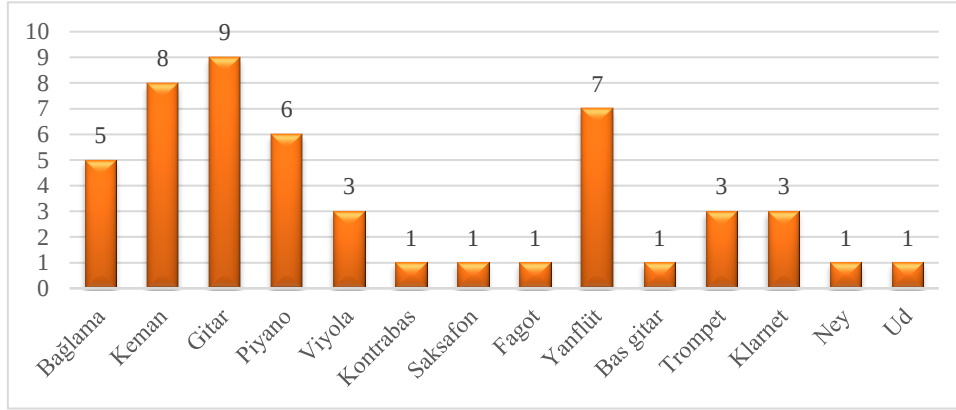
Tablo 4'te örneklem grubunun yaş dağılımı bulunmaktadır. Öğrencilerin yaşları 18 ile 35 arasında dağılım göstermektedir. Örneklem grubunun %32'si 18 yaşında, %16'sı 19 yaşında, %8'i 20 yaşında, %8'i 21 yaşında, %4'ü 22 yaşında, %8'i 23 yaşında, %4'ü 24 yaşında, %6'sı 25 yaşında, %2'si 26 yaşında, %2'si 27 yaşında, %4'ü 29 yaşında, %2'si 30 yaşında, %2'si 32 yaşında, %2'si 35 yaşındadır. Bulgulara göre katılımcıların %48'i 20 yaşın altında, %52'si ise 20 yaş ve üzerindedir.

Tablo 5.

Öğrencilerin Ana Çalgıları

Ana Çalgılar	f	%
Bağlama	5	10
Keman	8	16
Gitar	9	18
Piyano	6	12
Viyola	3	6
Kontrbas	1	2
Saksafon	1	2
Fagot	1	2
Yan flüt	7	14
Bas Gitar	1	2
Trompet	3	6
Klarnet	3	6
Ney	1	2
Ud	1	2
TOPLAM	50	100

Tablo 5'te örneklem grubunun çaldığı ana çalgıların dağılımı bulunmaktadır. Örneklem grubunda bağlama çalan 5 (%10), keman çalan 8 (%16), gitar çalan 9 (%18), piyano çalan 6 (%12), viyola çalan 3 (%6), kontrbas çalan 1 (%2), saksafon çalan 1 (%2), fagot çalan 1 (%2), yan flüt çalan 7 (%14), bas gitar çalan 1 (%2), trompet çalan 3 (%6), klarnet çalan 3 (%6), ney çalan 1 (%2), ud çalan 1 (%2) öğrenci bulunmaktadır. Bulgulara göre her öğrenci en az bir çalgı çalmaktadır.

Şekil 7. Öğrencilerin ana çalgıları

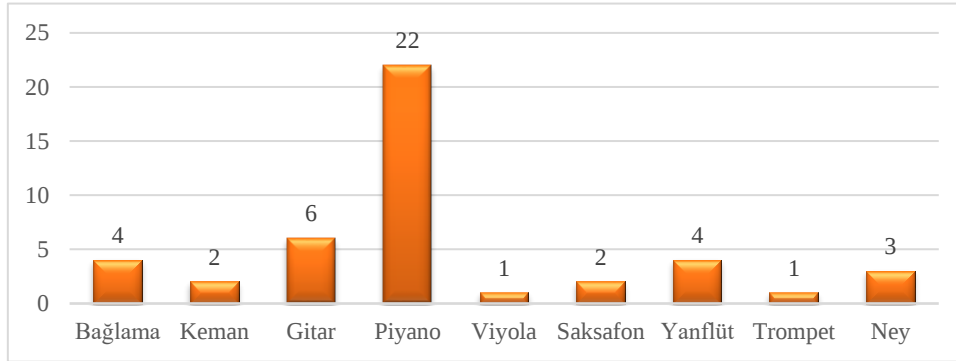
Tablo 6.

Öğrencilerin İkincil Çalgıları

İkincil Çalgılar	f	%
Bağlama	4	8
Keman	2	4
Gitar	6	12
Piyano	22	44
Viyola	1	2
Saksafon	2	4
Yan flüt	4	8
Trompet	1	2
Ney	3	6
-	5	10
TOPLAM	50	100

Tablo 6'da örneklem grubunun çaldığı ikincil çalgıların dağılımı bulunmaktadır. Örneklem grubunda ikincil çalgısı bağlama olan 4 (%8), keman olan 2 (%4), gitar olan 6 (%12), piyano olan 22 (%44), viyola olan 1 (%2), saksafon olan 2 (%4), yan flüt olan 4 (%8),

trompet olan 1 (%2), ney olan 3 (%6) öğrenci bulunmaktadır. Geriye kalan 5 (%10) öğrenci yardımcı çalgı çalmamaktadır.

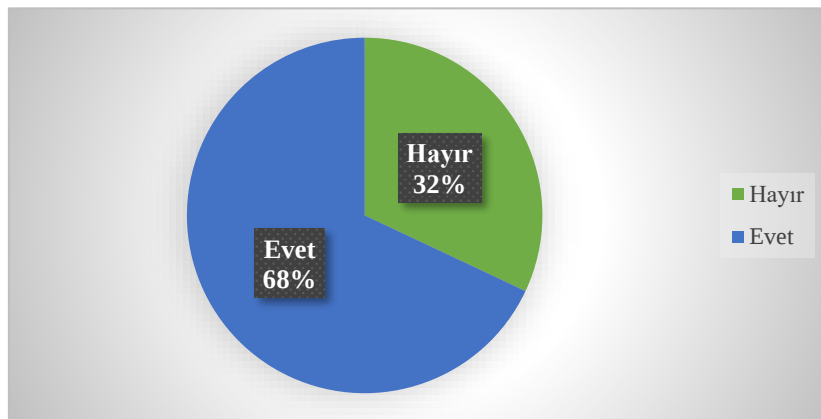
Şekil 8. Öğrencilerin ikincil çalgıları

Tablo 7.

Örneklem Grubunun Özel Yetenek Sınavına Hazırlanırken Kursa Gitme Durumları

Kurs	f	%
Hayır	16	32
Evet	34	68
TOPLAM	50	100

Tablo 7’de örneklem grubundaki öğrencilerin “Okul dışında müzik eğitimi almak için herhangi bir kursa gittiniz mi?” sorusuna verdikleri yanıtlar bulunmaktadır. Buna göre 16 (%32) öğrenci özel yetenek sınavına hazırlanırken kursa gitmemiş, 34 (%68) öğrenci ise kursa gitmiştir.

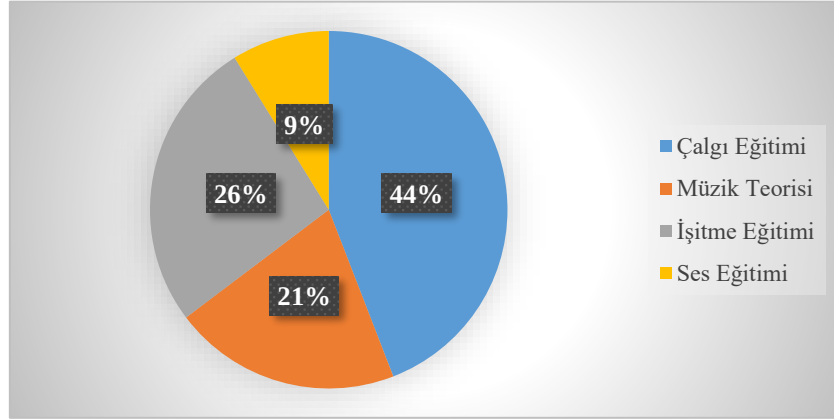
Şekil 9. Örneklem grubunun özel yetenek sınavına hazırlanırken kursa gitme durumları

Tablo 8.

Kurs ile Alınan Eğitimler

Alan	f	%
Çalgı Eğitimi	15	44,1
Müzik Teorisi	7	20,6
İşitme Eğitimi	9	26,5
Ses Eğitimi	3	8,8
TOPLAM	34	100

Tablo 8’de kursa giderek müzik eğitimi almış olan öğrencilerin eğitim aldıkları alanlar verilmiştir. Buna göre örneklem grubunda kursa giderek eğitim alan 34 öğrencinin %44,1’i çalgı eğitimi, %20,6’sı müzik teorisi eğitimi, %26,5’i işitme eğitimi, %8,8’i ise ses eğitimi almıştır.

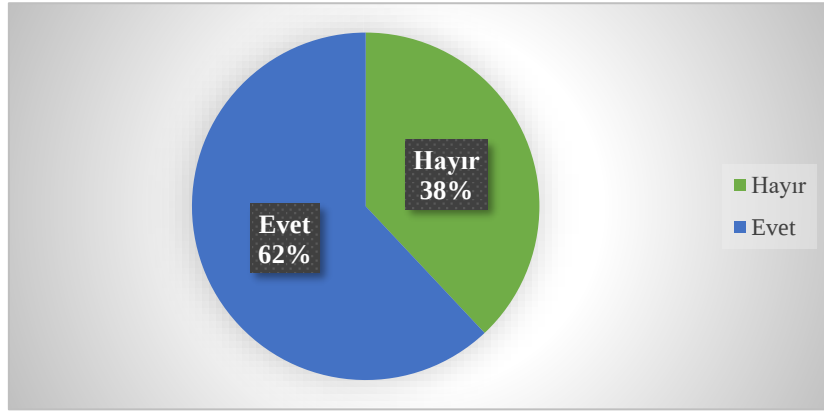
Şekil 10. Kurs ile alınan eğitimler

Tablo 9.

Örneklem Grubunun Özel Yetenek Sınavına Hazırlanırken Özel Ders Alma Durumları

Özel Ders	f	%
Hayır	19	38
Evet	31	62
TOPLAM	50	100

Tablo 9’da örneklem grubundaki öğrencilerin “Okul dışında müzik eğitimi ile ilgili herhangi bir özel ders aldınız mı?” sorusuna verdikleri yanıtlar bulunmaktadır. Buna göre örneklem grubunun %38’i özel yetenek sınavına hazırlanırken özel ders almamış, %62’si ise özel ders almıştır.

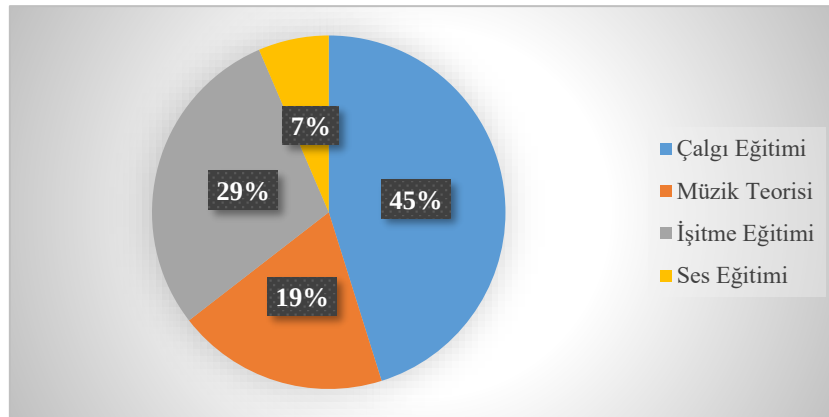

Şekil 11. Örneklem grubunun özel yetenek sınavına hazırlanırken özel ders alma durumları
Tablo 10.

Özel Ders ile Alınan Eğitimler

Alan	f	%
Çalgı Eğitimi	14	45,2
Müzik Teorisi	6	19,4
İşitme Eğitimi	9	29
Ses Eğitimi	2	6,5
TOPLAM	31	100

Tablo 10’da özel ders almış olan öğrencilerin özel ders aldıkları alanlar verilmiştir. Buna göre örneklem grubunda özel ders ile eğitim alan 31 öğrencinin %45,2’si çalgı eğitimi, %19,4’ü müzik teorisi eğitimi, %29’u işitme eğitimi, %6,5’i ise ses eğitimi almıştır.

Şekil 12. Özel ders ile alınan eğitimler

Elde edilen verilere göre örneklem grubunda özel yetenek sınavlarına hazırlanırken hem kursa gitmiş olan hem de özel ders almış olan 25 (%50) öğrenci bulunmaktadır. Kursa gitmemiş ve özel ders almamış olan öğrenci sayısı ise 10 (%20)’dur.

3.3. Verilerin Toplanması

Araştırmada kullanılmak üzere iki bölümden oluşan veri toplama aracı hazırlanmış ve uygulanmıştır. Birinci bölümde öğrencilerin kişisel bilgileri yer almaktadır. Bunlar; cinsiyet, yaş, ana çalgı, yan çalgı, mezun olunan ortaokul ve lise, okul dışında müzik eğitime dair gidilen kurs ve alınan özel ders gibi bilgilerdir.

İkinci bölümde ise, öğrencilerin teori ve uygulama derslerine yönelik bilgilerini ölçme amaçlı ton ve makam konuları ile sınırlandırılmış 30 tane çoktan seçmeli soru bulunmaktadır. Bu soruların özellikleri şunlardır:

1. 30 sorunun 15'i öğrencilerin ton bilgisini, diğer 15'i ise makam bilgisini ölçmektedir.
2. Tonal alan soruları en fazla iki diyez ve iki bemol alan tonlardan oluşmaktadır. Bu tonlar; do majör/la minör, sol majör/mi minör, fa majör/re minör, re majör/si minör, si bemol majör/sol minör'dür. Ayrıca tonalite ile ilgili temel bilgiler içeren sorular da bulunmaktadır.
3. Makamsal sorular basit makamların içinde en çok kullanılan ve bilinen makamları kapsamaktadır. Bu makamlar; Çargâh, Buselik, Kürdi, Rast, Uşşak, Hicaz, Neva, Karcığâr, Hüseyini makamlarıdır. Ayrıca makam konusu ile ilgili temel bilgiler içeren sorular da bulunmaktadır.
4. Sorular hazırlanırken farklı uzmanların görüşlerine başvurulmuş ve uzman görüşleri doğrultusunda değişiklikler yapılarak son haline getirilmiştir.
5. Sorular öğrencilere 2018-2019 eğitim öğretim yılının güz döneminin ikinci haftasında uygulanmıştır.

Tablo 11.

Tonal Sisteme Ait Sorular ile Ölçülmek İstenen Bilgiler

Sorular	Ölçülmek İstenen Bilgiler
Tonal 1	Donanımında 1 bemol bulunan minör eserin başlangıç ve bitiş sesleri
Tonal 2	Yeden kavramı ve do majör dizisinin yedeni
Tonal 3	Fa majör dizisinin derecelerinin özellikleri
Tonal 4	Bemol/diyez sırası
Tonal 5	Donanımında 2 diyez bulunan minör ton
Tonal 6	Donanımında 2 bemol bulunan minör tonun bağlı olduğu majör ton
Tonal 7	Minör çeşitlerini
Tonal 8	Doğal minör dizisi ile melodik (ezgisel) minör dizisi arasındaki fark
Tonal 9	Donanımında 1 diyez bulunan minör ezginin tonalitesi
Tonal 10	Donanımında 1 diyez bulunan majör dizi
Tonal 11	Donanımında 2 diyez bulunan melodik si minör dizisinin ayrıca aldığı değiştirici işaretler
Tonal 12	Donanımında 1 bemol bulunan majör/minör ton
Tonal 13	Donanımında 2 diyez bulunan majör ezginin tonalitesi
Tonal 14	Donanımında 2 bemol bulunan minör motifin tonalitesi
Tonal 15	Adaş ton kavramı Dizinin dereceleri üzerine kurulan akorlar Donanımında 1 bemol ve 2 bemol bulunan majör tonlar Dizinin dereceleri

Tablo 12.

Makamsal Sisteme Ait Sorular ile Ölçülmek İstenen Bilgiler

Sorular	Ölçülmek İstenen Bilgiler
Makamsal 1	GTSM'ye ait perde sistemi ile ilgili genel bilgiler
Makamsal 2	GTHM'ye ait perde sistemi ile ilgili genel bilgiler
Makamsal 3	1 tam ses aralığın koma değeri
Makamsal 4	Hicaz beşlisi
Makamsal 5	Hüseyini dizisi
Makamsal 6	Kürdi makamı
Makamsal 7	Hüseyini dizisinin güçlüsü, Buselik dizisinin Batı müziği ile ilişkisi, Rast makamının donanımı, Muhayyer makamının Hüseyini makamı ile ilişkisi
Makamsal 8	Makamsal sistemde kullanılan değiştirici işaretlerin koma değeri
Makamsal 9	Basit makamlar
Makamsal 10	Makamsal sistemde kullanılan değiştirici işaretlerin ismi
Makamsal 11	Rast dizisi
Makamsal 12	Notası verilen bir türkünün makamı
Makamsal 13	Notası verilen bir dizinin makamı
Makamsal 14	Makamsal müzik ile tonal müzik arasındaki bağlantı Batı müziğindeki yarım aralıkların Türk müziğindeki koma değerleri Tam aralığın koma değeri Hüseyini dizisi ile uşşak dizisi arasındaki bağlantı
Makamsal 15	Artık ikili aralığı

3.4. Verilerin Çözümlemesi

Araştırma kapsamında kullanılan ölçeğin uygulanması sonucunda elde edilen veriler nicelleştirilmiştir. Elde edilen verilerin analizinde betimsel istatistik yöntemleri kapsamındaki yüzde (%) ve frekans (f) değerlerinden yararlanılmıştır.

GÜGEF Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalında okuyan 1. sınıf öğrencilerine 15’i tonal, 15’i makamsal alan sorularından oluşan çoktan seçmeli bilgi ölçme testi uygulanmıştır. Uygulama sonucunda doğru yanıtlara 1, yanlış yanıtlara 0 puan verilmiştir. Öğrencilerin iki ayrı alandaki başarıları 0-15 puan arasında değerlendirilmiştir.

Uygulanan test sonuçlarından elde edilen puanlar, zayıf-orta-yüksek düzey olmak üzere üç gruba ayrılmıştır. 1-5 puan arası zayıf, 6-10 puan arası orta, 11-15 puan arası ise yüksek düzeyi temsil etmektedir.

Araştırma çerçevesinde elde edilen veriler Microsoft Office Excel 2016 yazılımına kaydedilerek bilgisayar ortamına aktarılmış ve SPSS 25.0 (Statistical Package for Social Sciences) paket programında analiz edilmiştir.

Tablo 13.

Puanlama Baremi

Puan	Düzye
11-15	Yüksek
6-10	Orta
1-5	Zayıf

BÖLÜM V

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, araştırma kapsamında toplanan verilerin araştırmanın problem ve alt problemlerine yönelik çözümlenmesi sonucunda elde edilen bulgulara ve bunlara ilişkin yorumlara yer verilmiştir. Bulgular önce tablo ve grafik olarak verilmiş, ardından sözel olarak yorumlanmıştır.

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

4.1.1. Tonal Alan Sorularının Cevap Analizi

1. Re minör tonunda yazılmış bir eser hangi seslerden biriyle başlamaz?
a. Re b. Sol c. Fa d. La

Şekil 13. Tonal alan 1. Soru

Tablo 14.

Tonal Alan 1. Soru

Doğru		Yanlış		Toplam	
f	%	f	%	f	%
41	82	9	18	50	100

Tablo 14'e göre 1. soruyu öğrencilerin %82'si doğru, %18'i yanlış cevaplandırmıştır. Buna göre örneklem grubunun %82'si donanımında 1 bemol bulunan minör eserin başlangıç ve bitiş seslerini bilmektedir.

2. Aşağıdaki seslerden hangisi do majör dizisinin yeden sesidir?

Şekil 14. Tonal alan 2. soru

Tablo 15.

Tonal Alan 2. Soru

Doğru		Yanlış		Toplam	
f	%	f	%	f	%
33	66	17	34	50	100

Tablo 15'e göre 2. soruyu öğrencilerin %66'sı doğru, %34'ü yanlış cevaplandırmıştır. Buna göre örneklem grubunun %66'sı yeden kavramını ve do majör dizisinin yedenini bilmektedir.

3. Aşağıdaki seslerden hangileri Fa majör dizisinin durucu sesleridir?

- a. Fa- Si bemol- Re
- b. Fa- La- Re
- c. Fa- La- Do
- d. Fa- La- Si

Şekil 15. Tonal alan 3. soru

Tablo 16.

Tonal Alan 3. Soru

Doğru		Yanlış		Toplam	
f	%	f	%	f	%
31	62	19	38	50	100

Tablo 16'ya göre 3. soruyu öğrencilerin %62'si doğru, %38'i yanlış cevaplandırmıştır. Buna göre örneklem grubunun %62'si fa majör dizisinin derecelerinin özelliğini bilmektedir.

4. Bemol sırası aşağıdaki seçeneklerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- a. Si-Sol-Re-La-Mi-Do-Fa
- b. Fa-Do-Sol-Re-La-Mi-Si
- c. Si-Mi-La-Re-Sol-Do-Fa
- d. Mi-Si-Re-Sol-Fa-Do-La

Şekil 16. Tonal alan 4. soru

Tablo 17.

Tonal Alan 4. Soru

Doğru		Yanlış		Toplam	
f	%	f	%	f	%
36	72	14	28	50	100

Tablo 17'ye göre 4. soruyu öğrencilerin %72'si doğru, %28'i yanlış cevaplandırmıştır. Buna göre örneklem grubunun %72'si bemol/diyez sırasını bilmektedir.

5. Aşağıdakilerden hangisi 2 diyez alan minör tondur?

- a. Fa minör
- b. Si minör
- c. Do diyez minör
- d. Sol diyez minör

Şekil 17. Tonal alan 5. soru

Tablo 18.

Tonal Alan 5. Soru

Doğru		Yanlış		Toplam	
f	%	f	%	f	%
33	66	17	34	50	100

Tablo 18'e göre 5. soruyu öğrencilerin %66'sı doğru, %34'ü yanlış cevaplandırmıştır. Buna göre örneklem grubunun %66'sı donanımında 2 diyez bulunan majör ve minör tonları bilmektedir.

6. Aşağıdakilerden hangisi sol minörün bağlı olduğu majör tondur?

- a. La bemol majör
- b. Si bemol majör
- c. Si majör
- d. Sol majör

Şekil 18. Tonal alan 6. Soru

Tablo 19.

Tonal Alan 6. Soru

Doğru		Yanlış		Toplam	
f	%	f	%	f	%
25	50	25	50	50	100

Tablo 19'a göre 6. soruyu öğrencilerin %50'si doğru, %50'si yanlış cevaplandırmıştır. Buna göre örneklem grubunun %50'si donanımında 2 bemol bulunan minör tonun bağlı olduğu majör tonu bilmektedir.

7. Dizekte verilen dizinin türü nedir?

a. Doğal (Eolik) minör dizisi
b. Ezgisel (Melodik) minör dizisi
c. Armonik minör dizisi
d. Kromatik dizi

Şekil 19. Tonal alan 7. soru

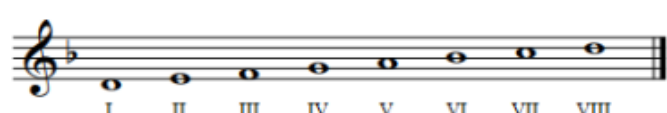
Tablo 20.

Tonal Alan 7. Soru

Doğru		Yanlış		Toplam	
f	%	f	%	f	%
34	68	16	32	50	100

Tablo 20'ye göre 7. soruyu öğrencilerin %68'i doğru, %32'si yanlış cevaplandırmıştır. Buna göre örneklem grubunun %68'i minör çeşitlerini bilmektedir.

8. Bir doğal minör dizisini melodik hale dönüştürürken hangi dereceler üzerinde değişiklik yapılır?

a. III – V
b. VI – VII
c. V – VII
d. VII-VIII

Şekil 20. Tonal alan 8. soru

Tonal Alan 8. Soru

Tablo 21'e göre 8. soruyu öğrencilerin %62'si doğru, %38'i yanlış cevaplandırmıştır. Buna göre örneklem grubunun %62'si doğal la minör dizisi ile melodik (ezgisel) la minör dizisi arasındaki farkı bilmektedir.

Şekil 21. Tonal alan 9. soru

Tonal Alan 9. Soru

Tablo 22'ye göre 9. soruyu öğrencilerin %72'si doğru, %28'i yanlış cevaplandırmıştır. Buna göre örneklem grubunun %72'si mi minör tonaliteye sahip ezginin notalarına bakıp tonalitesini tanıyabilmektedir.

10. Aşağıda verilen dizinin tonu nedir?

a. Sol majör
b. Sol minör
c. Mi minör
d. Mi majör

Şekil 22. Tonal alan 10. soru

Tablo 23.

Tonal Alan 10. Soru

Doğru		Yanlış		Toplam	
f	%	f	%	f	%
41	82	9	18	50	100

Tablo 23'e göre 10. soruyu öğrencilerin %82'si doğru, %18'i yanlış cevaplandırmıştır. Buna göre örneklem grubunun %50'si sol majör diziye tanıyabilmektedir.

11. Ezgisel (melodik) si minör dizisinde aşağıdaki seslerden hangisi bulunmaz?

Şekil 23. Tonal alan 11. soru

Tablo 24.

Tonal Alan 11. Soru

Doğru		Yanlış		Toplam	
f	%	f	%	f	%
27	54	23	46	50	100

Tablo 24'e göre 11. soruyu öğrencilerin %54'ü doğru, %46'sı yanlış cevaplandırmıştır. Buna göre örneklem grubunun %54'ü donanımında 2 diyez bulunan si minör melodik dizinin donanım dışında aldığı değiştirici işaretleri bilmektedir.

12. Dizekte gösterilen donanıma sahip iki ton aşağıdakilerden hangisidir?

a. Fa majör-re minör
b. Do majör-la minör
 c. La bemol majör-fa minör
 d. Mi bemol majör-do minör

Şekil 24. Tonal alan 12. soru

Tablo 25.

Tonal Alan 12. Soru

Doğru		Yanlış		Toplam	
f	%	f	%	f	%
33	66	17	34	50	100

Tablo 25'e göre 12. soruyu öğrencilerin %66'sı doğru, %34'ü yanlış cevaplandırmıştır. Buna göre örneklem grubunun %54'ü donanımında 1 bemol bulunan majör ve minör tonu bilmektedir.

13. Aşağıda verilen ezginin tonalitesi nedir?

a. Do majör
b. Re majör
 c. Fa diyez minör
 d. Re minör

Şekil 25. Tonal alan 13. soru

Tablo 26.

Tonal Alan 13. Soru

Doğru		Yanlış		Toplam	
f	%	f	%	f	%
34	68	16	32	50	100

Tablo 26'ya göre 13. soruyu öğrencilerin %68'i doğru, %32'si yanlış cevaplandırmıştır. Buna göre örneklem grubunun %68'i donanımında 2 diyez bulunan ezginin notalarına bakıp tonalitesini tanıyabilmektedir.

14. Aşağıdaki motifin tonu nedir?

a. Do minör
b. Fa diyez minör
c. Sol minör
d. Fa minör

Şekil 26. Tonal alan 14. soru

Tablo 27.

Tonal Alan 14. Soru

Doğru		Yanlış		Toplam	
f	%	f	%	f	%
36	72	14	28	50	100

Tablo 27'ye göre 14. soruyu öğrencilerin %72'si doğru, %28'i yanlış cevaplandırmıştır. Buna göre örneklem grubunun %72'si donanımında 2 bemol bulunan minör tonda yazılmış bir motiften yola çıkarak tonalite bulabilmektedir.

15. Aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

a. Re majörün adaş tonu re minördür.
b. Do majörün VI. derecesi üzerine kurulan akor la minördür.
c. Fa majör iki bemol alan majör tondur.
d. Sol majörün V. derecesi Re majördür.

Şekil 27. Tonal alan 15. soru

Tablo 28.

Tonal Alan 15. Soru

Doğru		Yanlış		Toplam	
f	%	f	%	f	%
28	56	22	44	50	100

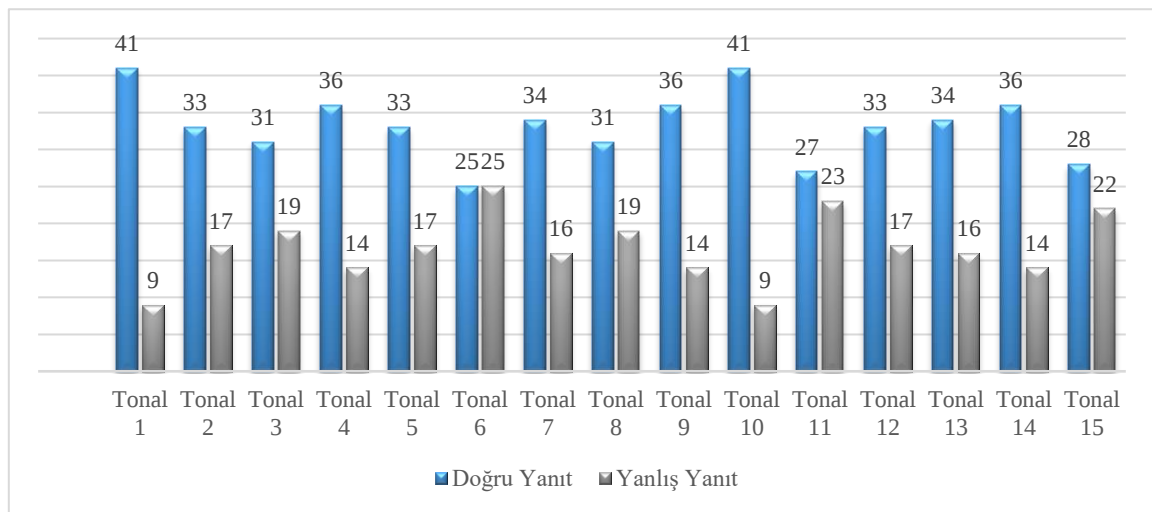
Tablo 28'e göre 15. soruyu öğrencilerin %56'sı doğru, %44'ü yanlış cevaplandırmıştır. Buna göre örneklem grubunun %56'sı adaş ton kavramını, dizinin dereceleri üzerine kurulan akorları, donanımında 1 bemol ve 2 bemol bulunan majör tonları bilmekte ve dizinin 5. derecesini hesaplayabilmektedir.

Yukarıda ayrıntılı incelenen tonal alan sorularından elde edilen bulguların genel tablosu aşağıda verilmiştir.

Tablo 29.

Örneklem Grubunun Tonal Alan Sorularına İlişkin Doğru-Yanlış Oranları

SORULAR	Doğru Yanıt		Yanlış Yanıt	
	f	%	f	%
Tonal 1	41	82	9	18
Tonal 2	33	66	17	34
Tonal 3	31	62	19	38
Tonal 4	36	72	14	28
Tonal 5	33	66	17	34
Tonal 6	25	5	25	5
Tonal 7	34	68	16	32
Tonal 8	31	62	19	38
Tonal 9	36	72	14	28
Tonal 10	41	82	9	18
Tonal 11	27	54	23	46
Tonal 12	33	66	17	34
Tonal 13	34	68	16	32
Tonal 14	36	72	14	28
Tonal 15	28	56	22	44

Şekil 28. Örneklem grubunun tonal alan sorularına ilişkin doğru-yanlış oranları

Tablo 29’da örneklem grubunun tonal alan sorularına verdikleri yanıtlar bulunmaktadır. Bu bağlamda sorulara verilen yanıtlar incelendiğinde en fazla doğru cevap yüzdesine sahip sorular %82 ile *tonal 1* ile *tonal 10*’dur. En fazla yanlış cevap yüzdesine sahip soru ise %50 ile *tonal 6*’dır.

Bulgular incelendiğinde tonal 6 sorusuna verilen doğru ve yanlış cevapların eşit olduğu; diğer sorulara verilen doğru cevapların yanlış cevaplardan daha fazla olduğu görülmektedir.

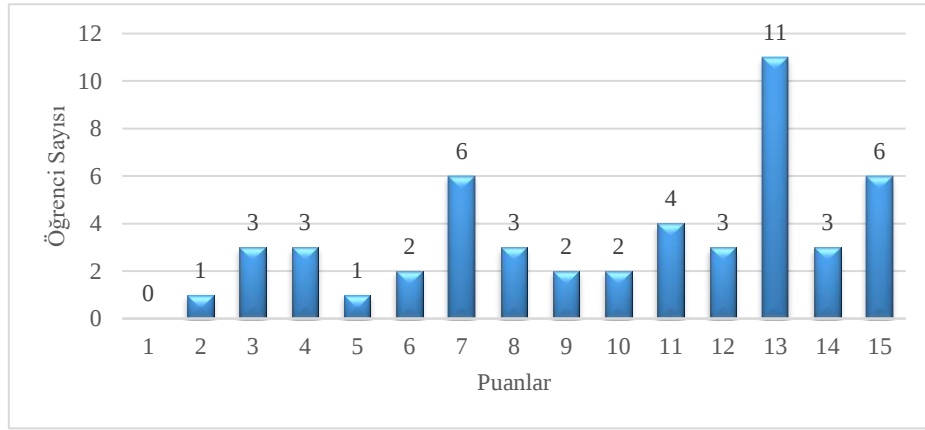
4.1.2. Örneklem Grubunun Tonal Alandaki Bilgi Düzeyleri

Tablo 30.

Örneklem Grubunun Tonal Alan Sorularından Aldıkları Puanların Dağılımı

Puanlar	f	%
2 puan	1	2
3 puan	3	6
4 puan	3	6
5 puan	1	2
6 puan	2	4
7 puan	6	12
8 puan	3	6
9 puan	2	4
10 puan	2	4
11 puan	4	8
12 puan	3	6
13 puan	11	22
14 puan	3	6
15 puan	6	12
Toplam	50	100

Tablo 30’da örneklem grubunun tonal alan sorularından aldıkları puanların kişi sayısına göre dağılımı verilmiştir. Buna göre tonal alan sorularından alınan puanlar 2 ile 15 puan arasında değişmektedir. Örneklem grubunun %2’si 2 puan, %6’sı 3 puan, %6’sı 4 puan, %2’si 5 puan, %4’ü 6 puan, %12’si 7 puan, %6’sı 8 puan, %4’ü 9 puan, %4’ü 10 puan, %8’i 11 puan, %6’sı 12, %22’si 13 puan, %6’sı 14 puan, %12’si ise 15 puan almıştır.

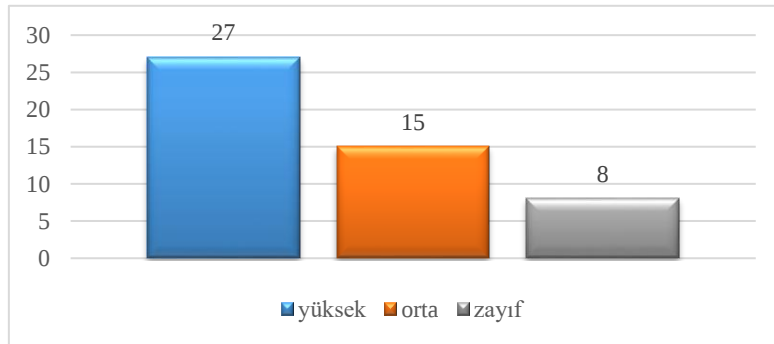
Şekil 29. Örneklem grubunun tonal alan sorularından aldıkları puanların dağılımı

Tablo 31.

Örneklem Grubunun Tonal Alan Sorularına İlişkin Bilgi Düzeyleri

Düzyey	f	%
Yüksek	27	54
Orta	15	30
Zayıf	8	16
Toplam	50	100

Tablo 31’de örneklem grubunun tonal alan sorularına ilişkin bilgi düzeyleri verilmiştir. Buna göre örneklem grubunun %54’ünün bilgi düzeyi yüksek, %30’unun bilgi düzeyi orta, %16’sının bilgi düzeyi ise zayıftır.

Şekil 30. Örneklem grubunun tonal alan sorularına ilişkin bilgi düzeyleri

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

4.2.1. Makamsal Alan Sorularının Cevap Analizi

1. Geleneksel Türk Sanat Müziği sisteminde bir sekizli (bir oktav) içinde kaç perde vardır?
a. 24 b. 18 c. 16 d. 20

Şekil 31. Makamsal alan 1. soru

Tablo 32.

Makamsal Alan 1. Soru

Doğru		Yanlış		Toplam	
f	%	f	%	f	%
22	44	28	56	50	100

Tablo 32'ye göre 1. soruyu öğrencilerin %44'ü doğru, %56'sı yanlış cevaplandırmıştır. Buna göre örneklem grubunun %44'ü GTSM'ye ait perde sistemi ile ilgili genel bilgilere sahiptir.

2. Geleneksel Türk Halk Müziği sisteminde bir sekizli (bir oktav) içinde kaç perde vardır?
a. 8 b. 10 c. 17 d. 21

Şekil 32. Makamsal alan 2. soru

Tablo 33.

Makamsal Alan 2. Soru

Doğru		Yanlış		Toplam	
f	%	f	%	f	%
17	34	33	66	50	100

Tablo 33'e göre 2. soruyu öğrencilerin %34'ü doğru, %66'sı yanlış cevaplandırmıştır. Buna göre örneklem grubunun %34'ü GTHM'ye ait perde sistemi ile ilgili genel bilgilere sahiptir.

3. Makamsal sistemde Do-Re arası kaç komadan oluşur?
a. 5 b. 8 c. 9 d. 10

Şekil 33. Makamsal alan 3. soru

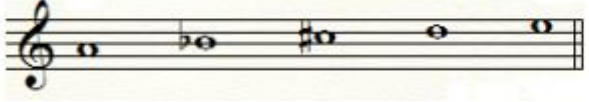
Tablo 34.

Makamsal Alan 3. Soru

Doğru		Yanlış		Toplam	
f	%	f	%	f	%
22	44	28	56	50	100

Tablo 34'e göre 3. soruyu öğrencilerin %44'ü doğru, %56'sı yanlış cevaplandırmıştır. Buna göre örneklem grubunun %34'ü 1 tam ses aralığın kaç komaya eşit olduğunu bilmektedir.

4. Dizekte verilen beşli aşağıdakilerden hangisidir?

a. Rast beşlisi
b. Hicaz beşlisi
 c. Buselik beşlisi
 d. Nihavend beşlisi

Şekil 34. Makamsal alan 4. soru

Tablo 35.

Makamsal Alan 4. Soru

Doğru		Yanlış		Toplam	
f	%	f	%	f	%
24	48	26	52	50	100

Tablo 35'e göre 4. soruyu öğrencilerin %48'i doğru, %52'si yanlış cevaplandırmıştır. Buna göre örneklem grubunun %48'i hicaz 5'lisini tanımaktadır.

5. Portede verilen dizi aşağıdakilerden hangisidir?

a. Buselik Dizisi
 b. Kürdi Dizisi
c. Hüseyini Dizisi
 d. Uşşak Dizisi

Şekil 35. Makamsal alan 5. soru

Tablo 36.

Makamsal Alan 5. Soru

Doğru		Yanlış		Toplam	
f	%	f	%	f	%
16	32	34	68	50	100

Tablo 36'ya göre 5. soruyu öğrencilerin %32'si doğru, %68'i yanlış cevaplandırmıştır. Buna göre örneklem grubunun %32'si hüseyni dizisini tanımaktadır.

6. Aşağıda verilen ezginin makamı nedir?

Tablo 38.

Makamsal Alan 7. Soru

Doğru		Yanlış		Toplam	
f	%	f	%	f	%
18	36	32	64	50	100

Tablo 38'e göre 7. soruyu öğrencilerin %36'sı doğru, %64'ü yanlış cevaplandırmıştır. Buna göre örneklem grubunun %36'sı hüseyini dizisinin karar sesini ve güçlü kavramını bilmektedir.

8. Geleneksel Türk Sanat Müziğinde kullanılan “ # ” değiştirici işareti, bir notayı kaç koma değerinde tizleştirir?
a. 1 b. 3 c. 4 d. 8

Şekil 38. Makamsal alan 8. soru

Tablo 39.

Makamsal Alan 8. Soru

Doğru		Yanlış		Toplam	
f	%	f	%	f	%
20	40	30	60	50	100

Tablo 39'a göre 8. soruyu öğrencilerin %40'ı doğru, %60'ı yanlış cevaplandırmıştır. Buna göre örneklem grubunun %40'ı makamsal sistemde kullanılan değiştirici işaretlerin koma değerlerini bilmektedir.

9. Aşağıdakilerden hangisi basit (yalın) makamlardan biri değildir?
a. Rast b. Hicaz c. Saba d. Buselik

Şekil 39. Makamsal alan 9. soru

Tablo 40.

Makamsal Alan 9. Soru

Doğru		Yanlış		Toplam	
f	%	f	%	f	%
24	48	26	52	50	100

Tablo 40'a göre 9. soruyu öğrencilerin %48'i doğru, %52'si yanlış cevaplandırmıştır. Buna göre örneklem grubunun %48'i basit makamları tanımaktadır.

10. Aşağıdaki eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

a. Koma bemolü

b. Tanini bemolü

c. Koma diyezi

d. Tanini diyezi

Şekil 40. Makamsal alan 10. soru

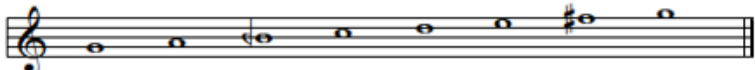
Tablo 41.

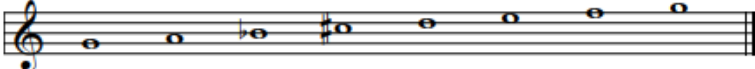
Makamsal Alan 10. Soru

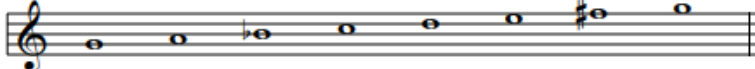
Doğru		Yanlış		Toplam	
f	%	f	%	f	%
22	44	28	56	50	100

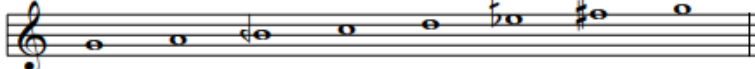
Tablo 41'e göre 10. soruyu öğrencilerin %44'ü doğru, %56'sı yanlış cevaplandırmıştır. Buna göre örneklem grubunun %44'ü makamsal sistemde kullanılan değiştirici işaretlerin ismini bilmektedir.

11. Aşağıdaki seçeneklerden hangisinde “sol üzerinde rast beşlisi ve re üzerinde rast dörtlüsü” nün oluşturduğu dizi verilmiştir?

a.

b.

c.

d.

Şekil 41. Makamsal alan 11. soru

Tablo 42.

Makamsal Alan 11. Soru

Doğru		Yanlış		Toplam	
f	%	f	%	f	%
13	26	37	74	50	100

Tablo 42'ye göre 11. soruyu öğrencilerin %26'sı doğru, %74'ü yanlış cevaplandırmıştır. Buna göre örneklem grubunun %26'sı aralıkları hesaplayarak sol üzerine rast beşlisini ve re üzerine rast dördlüsünü kurabilmektedir.

12. Aşağıdaki "Hoş Bilezik" adlı türkünün makamı nedir?

a. Hüseyini makamı
b. Çargâh makamı
 c. Hicaz makamı
 d. Karcığâr makamı

Şekil 42. Makamsal alan 12. soru

Tablo 43.

Makamsal Alan 12. Soru

Doğru		Yanlış		Toplam	
f	%	f	%	f	%
18	36	32	64	50	100

Tablo 43'e göre 12. soruyu öğrencilerin %36'sı doğru, %64'ü yanlış cevaplandırmıştır. Buna göre örneklem grubunun %36'sı notası verilen bir türkünün makamını bulabilmektedir.

13. Dizekte gösterilen dizi hangi makama aittir?

a. Uşşak makamı
b. Neva makamı
c. Karcıgar makamı
d. Rast makamı

Şekil 43. Makamsal alan 13. soru

Tablo 44.

Makamsal Alan 13. Soru

Doğru		Yanlış		Toplam	
f	%	f	%	f	%
20	40	30	60	50	100

Tablo 44'e göre 13. soruyu öğrencilerin %40'ı doğru, %60'ı yanlış cevaplandırmıştır. Buna göre örneklem grubunun %40'ı notası verilen bir dizinin makamını bulabilmektedir.

14. Aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

a. Rast dizisinin tonal müzikteki karşılığı Sol majördür.
b. Mi-Fa ve Si-Do aralıkları 4 komadır.
c. Sol-La arası 5 koma yani küçük mücenneptir.
d. Uşşak dörtlüsüne yukarıda bir tanini daha eklenirse Hüseyini beşlisi oluşur.

Şekil 44. Makamsal alan 14. soru

Tablo 45.

Makamsal Alan 14. Soru

Doğru		Yanlış		Toplam	
f	%	f	%	f	%
16	32	34	68	50	100

Tablo 45'e göre 14. soruyu öğrencilerin %32'si doğru, %68'i yanlış cevaplandırmıştır. Buna göre örneklem grubunun %32'si makamsal müzik ile tonal müzik arasındaki bağlantıyı kurmakta, yarım aralıkların ve tam aralığın koma değerini ve hüseyini dizisi ile uşşak dizisi arasındaki bağlantıyı bilmektedir.

15. Aşağıdaki dörtlülerden hangisinde artık ikili aralığı bulunur?

a.

b.

c.

d.

Şekil 45. Makamsal alan 15. soru

Tablo 46.

Makamsal Alan 15. Soru

Doğru		Yanlış		Toplam	
f	%	f	%	f	%
16	32	34	68	50	100

Tablo 46'ya göre 15. soruyu öğrencilerin %32'si doğru, %68'i yanlış cevaplandırmıştır.

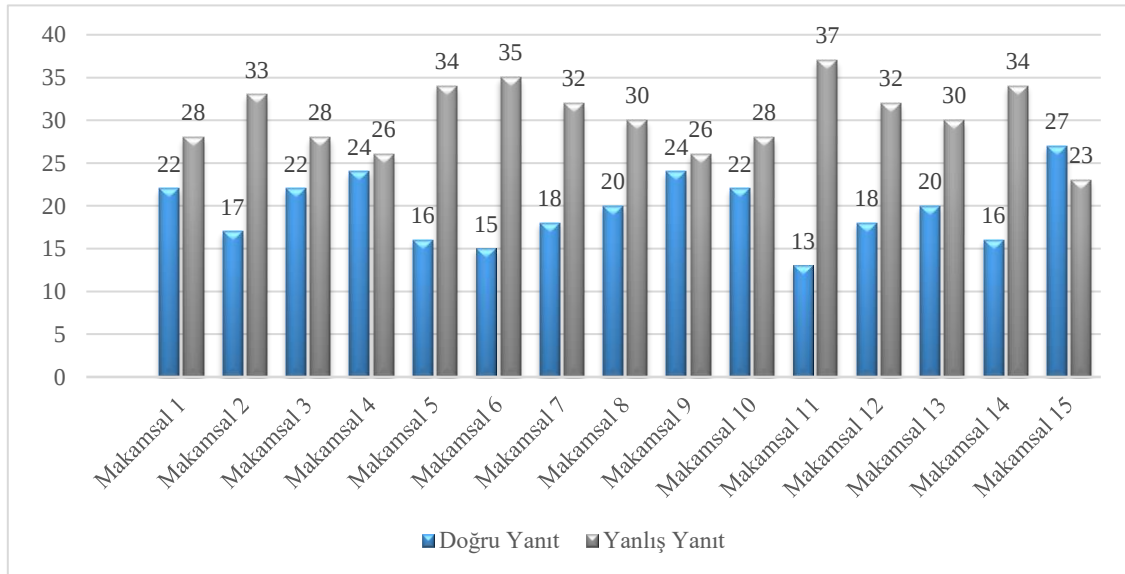
Buna göre örneklem grubunun %32'si artık ikili aralığı tanımaktadır.

Yukarıda ayrıntılı incelenen makamsal alan sorularından elde edilen bulguların genel tablosu aşağıda verilmiştir.

Tablo 47.

Örneklem Grubunun Makamsal Alan Sorularına İlişkin Doğru-Yanlış Oranları

SORULAR	Doğru Yanıt		Yanlış Yanıt	
	f	%	f	%
Makamsal 1	22	44	28	56
Makamsal 2	17	34	33	66
Makamsal 3	22	44	28	56
Makamsal 4	24	48	26	52
Makamsal 5	16	32	34	68
Makamsal 6	15	3	35	7
Makamsal 7	18	36	32	64
Makamsal 8	20	4	30	6
Makamsal 9	24	48	26	52
Makamsal 10	22	44	28	56
Makamsal 11	13	26	37	74
Makamsal 12	18	36	32	64
Makamsal 13	20	4	30	6
Makamsal 14	16	32	34	68
Makamsal 15	27	54	23	46

Şekil 46. Örneklem grubunun makamsal alan sorularına ilişkin doğru-yanlış oranları

Tablo 47’de örneklem grubunun makamsal alan sorularına verdikleri yanıtlar bulunmaktadır. Bu bağlamda sorulara verilen yanıtlar incelendiğinde en fazla doğru cevap yüzdesine sahip soru %54 ile *makamsal 15*’tir. En fazla yanlış cevap yüzdesine sahip soru ise %74 ile *makamsal 11*’dir.

Bulgular incelendiğinde makamsal 15 sorusuna verilen doğru cevapların yanlış cevaplardan daha fazla olduğu; diğer sorulara verilen yanlış cevapların doğru cevaplardan daha fazla olduğu görülmektedir.

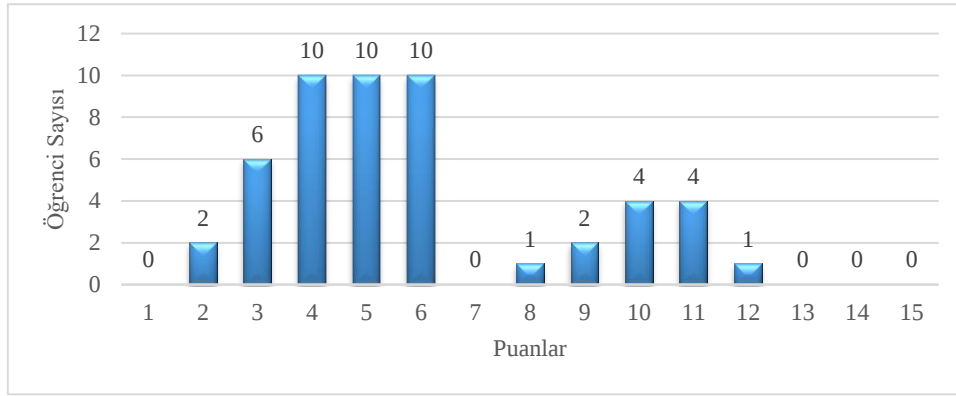
4.2.2. Örneklem Grubunun Makamsal Alandaki Bilgi Düzeyleri

Tablo 48.

Örneklem Grubunun Makamsal Sorulardan Aldıkları Puanların Dağılımı

Puanlar	f	%
2 puan	2	4
3 puan	6	12
4 puan	10	20
5 puan	10	20
6 puan	10	20
8 puan	1	2
9 puan	2	4
10 puan	4	8
11 puan	4	8
12 puan	1	2
Toplam	50	100

Tablo 48’de örneklem grubunun makamsal sorulardan aldıkları puanların kişi sayısına göre dağılımı verilmiştir. Buna göre makamsal sorulardan alınan puanlar 2 ile 15 puan arasında değişmektedir. Örneklem grubunun %4’ü 2 puan, %12’si 3 puan, %20’si 4 puan, %20’si 5 puan, %20’si 6 puan, %2’si 8 puan, %4’ü 9 puan, %8’i 10 puan, %8’i 11 puan, %2’si ise 12 puan almıştır.

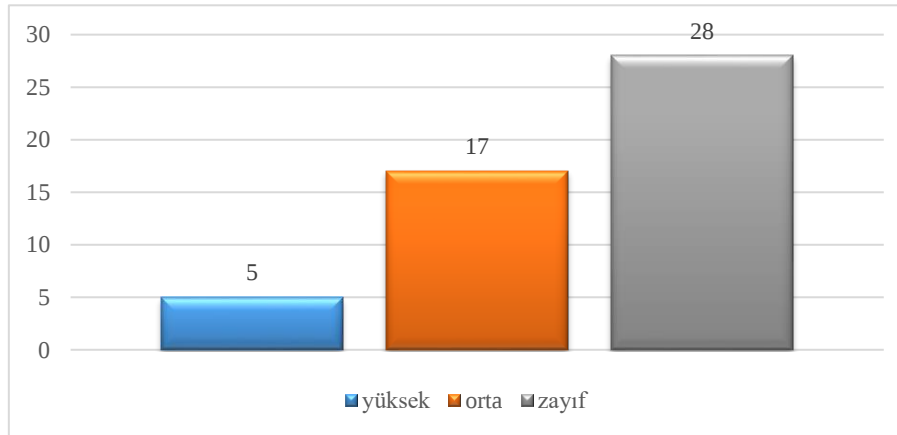
Şekil 47. Örneklem grubunun makamsal sorulardan aldıkları puanların dağılımı

Tablo 49.

Örneklem Grubunun Makamsal Sorulara İlişkin Bilgi Düzeyleri

Düzey	f	%
Yüksek	5	10
Orta	17	34
Zayıf	28	56
Total	50	100

Tablo 49’da örneklem grubunun makamsal sorulara ilişkin bilgi düzeyleri verilmiştir. Buna göre örneklem grubunun %10’unun bilgi düzeyi yüksek, %34’ünün bilgi düzeyi orta, %56’sının bilgi düzeyi ise zayıftır.

Şekil 48. Örneklem grubunun makamsal sorulara ilişkin bilgi düzeyleri

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

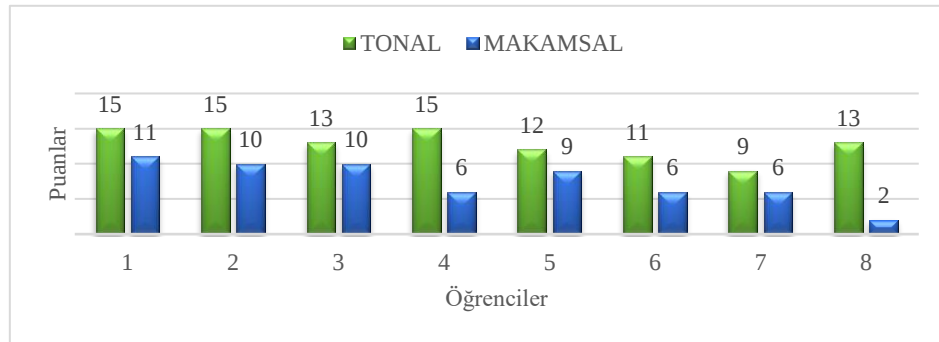
4.3.1. Örneklem Grubunun Tonal ve Makamsal Alandaki Bilgi Düzeylerinin Mezun Oldukları Liselerin Türlerine Göre Karşılaştırılması

Tablo 50.

Örneklem Grubundaki Güzel Sanatlar Lisesi Mezunu Öğrencilerin Aldığı Puanlar

Güzel Sanatlar Lisesi (n=8)		
Öğrenci Sıralaması	Tonal Alan Puanları (Maks. 15 puan)	Makamsal Alan Puanları (Maks. 15 puan)
1	15	11
2	15	10
3	13	10
4	15	6
5	12	9
6	11	6
7	9	6
8	13	2
Ortalama Puan	12,87	7,5

Tablo 50’de örneklem grubunda bulunan GSL mezunu 8 öğrencinin tonal ve makamsal alan sorularından aldığı puanlar bulunmaktadır. Tonal alan sorularından alınan en yüksek puan 15, en düşük puan 9’dur. Makamsal alan sorularından alınan en yüksek puan 11, en düşük puan 2’dir. Tonal alana ait puanların ortalaması 12,87; makamsal alana ait puanların ortalaması ise 7,5’tir. Buna göre GSL’den mezun olan öğrencilerin makamsal alana göre tonal alanda daha yüksek başarı elde ettikleri söylenebilir.

Şekil 49. Örneklem grubundaki güzel sanatlar lisesi mezunu öğrencilerin aldığı puanlar

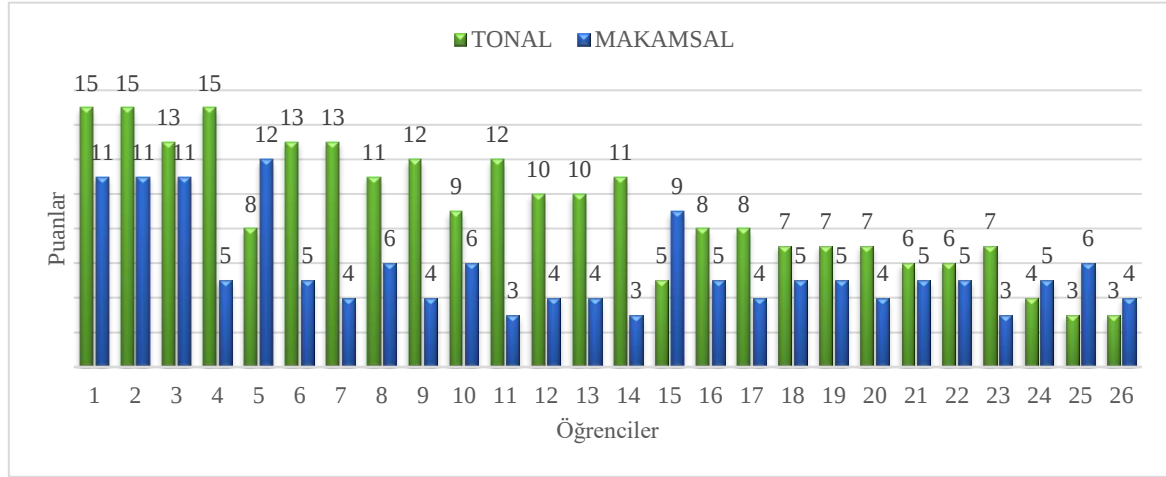
Tablo 51.

Örneklem Grubundaki Anadolu Lisesi Mezunu Öğrencilerin Aldığı Puanlar

Anadolu Lisesi (n=26)		
Öğrenci Sıralaması	Tonal Alan (Maks. 15 puan)	Makamsal Alan (Maks. 15 puan)
1	15	11
2	15	11
3	13	11
4	15	5
5	8	12
6	13	5
7	13	4
8	11	6
9	12	4
10	9	6
11	12	3
12	10	4
13	10	4
14	11	3
15	5	9
16	8	5
17	8	4
18	7	5
19	7	5
20	7	4
21	6	5
22	6	5
23	7	3
24	4	5
25	3	6
26	3	4
Ortalama Puan	9,15	5,73

Tablo 51’de örneklem grubunda bulunan Anadolu Lisesi mezunu 26 öğrencinin tonal ve makamsal alan sorularından aldığı puanlar bulunmaktadır. Tonal alan sorularından alınan en yüksek puan 15, en düşük puan 3’tür. Makamsal alan sorularından alınan en yüksek puan

12, en düşük puan 3'tür. Tonal alana ait puanların ortalaması 9,15; makamsal alana ait puanların ortalaması ise 5,73'tür. Buna göre Anadolu lisesinden mezun olan öğrencilerin makamsal alana göre tonal alanda daha yüksek başarı elde ettikleri söylenebilir.

Şekil 50. Örneklem grubundaki Anadolu lisesi mezunu öğrencilerin aldığı puanlar

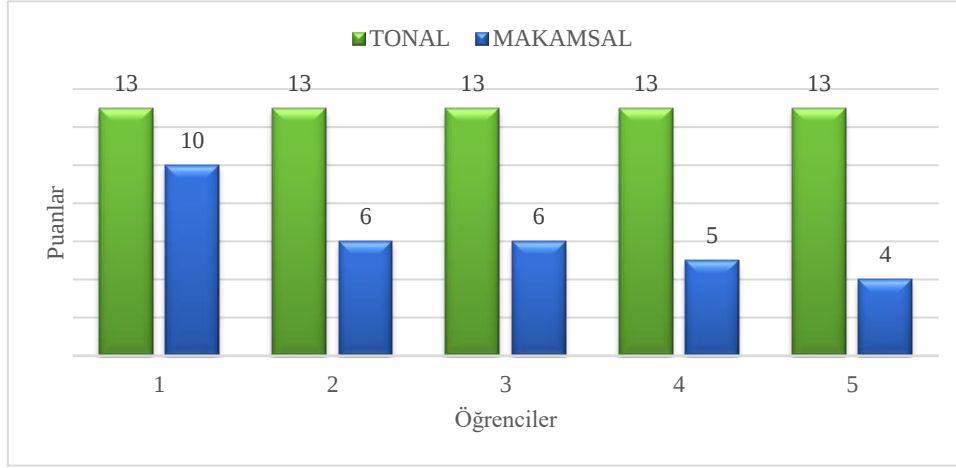
Tablo 52.

Örneklem Grubundaki Bando Astsubay Meslek Yüksekokulu Mezunu Öğrencilerin Aldığı Puanlar

Bando Astsubay Meslek Yüksekokulu (n=5)		
Öğrenci Sıralaması	Tonal Alan (Maks. 15 puan)	Makamsal Alan (Maks. 15 puan)
1	13	10
2	13	6
3	13	6
4	13	5
5	13	4
Ortalama Puan	13	6,2

Tablo 52’de örneklem grubunda bulunan Bando Astsubay Meslek Yüksekokulu mezunu 5 öğrencinin tonal ve makamsal alan sorularından aldığı puanlar bulunmaktadır. Tonal alan sorularından tüm öğrenciler 13 puan almıştır. Makamsal alan sorularından alınan en yüksek puan 10, en düşük puan 4’tür. Tonal alana ait puanların ortalaması 13; makamsal alana ait puanların ortalaması ise 6,2’dir. Buna göre Bando Astsubay Meslek Yüksekokulundan

mezun olan öğrencilerin makamsal alana göre tonal alanda daha yüksek başarı elde ettikleri söylenebilir.

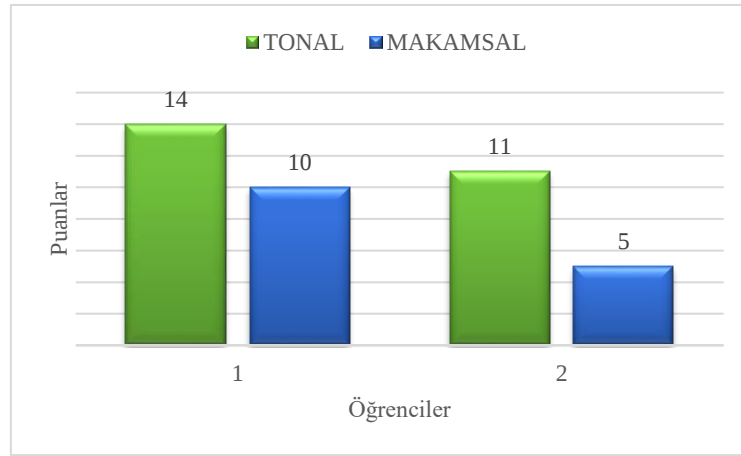
Şekil 51. Örneklem grubundaki Bando Astsubay Meslek Yüksekokulu mezunu öğrencilerin aldığı puanlar

Tablo 53.

Örneklem Grubundaki Anadolu Meslek Lisesi Mezunu Öğrencilerin Aldığı Puanlar

Anadolu Meslek Lisesi		
(n=2)		
Öğrenci Sıralaması	Tonal Alan (Maks. 15 puan)	Makamsal Alan (Maks. 15 puan)
1	14	10
2	11	5
Ortalama Puan	12,5	7,5

Tablo 53'te örneklem grubunda bulunan Anadolu meslek lisesi mezunu 2 öğrencinin tonal ve makamsal alan sorularından aldığı puanlar bulunmaktadır. 1 numaralı öğrenci tonal alan sorularından 14 puan, makamsal alan sorularından 10 puan; 2 numaralı öğrenci tonal alan sorularından 11 puan, makamsal alan sorularından 5 puan almıştır. Tonal alana ait puanların ortalaması 12,5; makamsal alana ait puanların ortalaması ise 7,5'tir. Buna göre Anadolu meslek lisesinden mezun olan öğrencilerin makamsal alana göre tonal alanda daha yüksek başarı elde ettikleri söylenebilir.

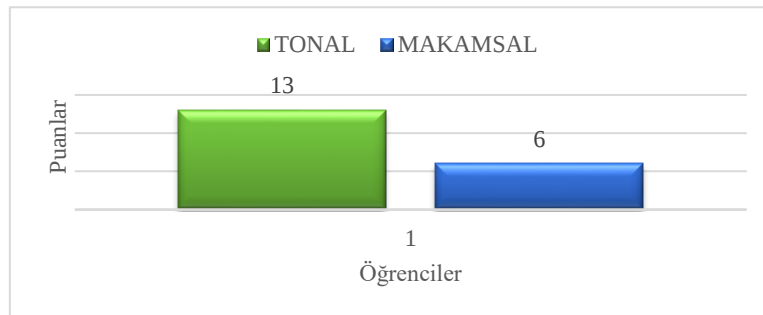

Şekil 52. Örneklem grubundaki Anadolu meslek lisesi mezunu öğrencilerin aldığı puanlar
Tablo 54.

Örneklem Grubundaki Konservatuvar Mezunu Öğrencilerin Aldığı Puanlar

Konservatuvar		
(n=1)		
Öğrenci Sıralaması	Tonal Alan (Maks. 15 puan)	Makamsal Alan (Maks. 15 puan)
1	13	6
Ortalama Puan	13	6

Tablo 54'te örneklem grubunda bulunan konservatuvar mezunu 1 öğrencinin tonal ve makamsal alan sorularından aldığı puanlar bulunmaktadır. 1 numaralı öğrenci tonal alan sorularından 13 puan, makamsal alan sorularından 6 puan almıştır. Buna göre konservatuvardan mezun olan öğrencinin makamsal alana göre tonal alanda daha yüksek başarı elde ettikleri söylenebilir.

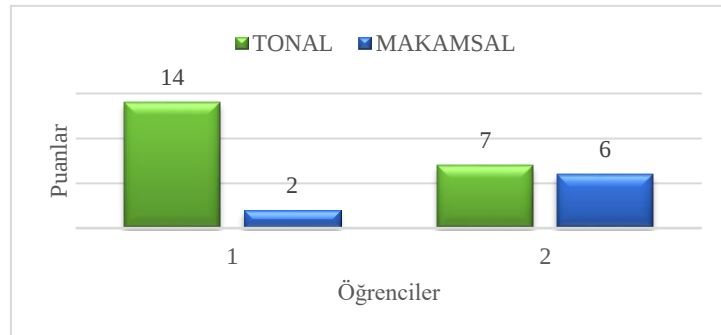
Şekil 53. Örneklem grubundaki konservatuvar mezunu öğrencilerin aldığı puanlar

Tablo 55.

Örneklem Grubundaki Özel Lise Mezunu Öğrencilerin Aldığı Puanlar

Özel Lise (n=2)		
Öğrenci Sıralaması	Tonal Alan (Maks. 15 puan)	Makamsal Alan (Maks. 15 puan)
1	14	2
2	7	6
Ortalama Puan	10,5	4

Tablo 55’te örneklem grubunda bulunan özel lise mezunu 2 öğrencinin tonal ve makamsal alan sorularından aldığı puanlar bulunmaktadır. 1 numaralı öğrenci tonal alan sorularından 14 puan, makamsal alan sorularından 2 puan; 2 numaralı öğrenci tonal alan sorularından 7 puan, makamsal alan sorularından 6 puan almıştır. Tonal alana ait puanların ortalaması 10,5; makamsal alana ait puanların ortalaması ise 4’tür. Buna göre özel liseden mezun olan öğrencilerin makamsal alana göre tonal alanda daha yüksek başarı elde ettikleri söylenebilir.

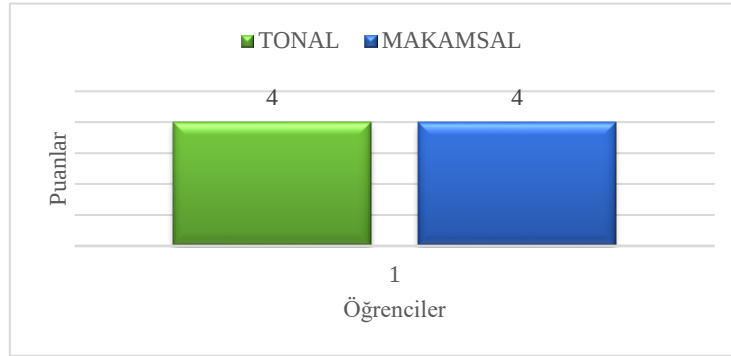
Şekil 54. Örneklem grubundaki özel lise mezunu öğrencilerin aldığı puanlar

Tablo 56.

Örneklem Grubundaki Sosyal Bilimler Lisesi Mezunu Öğrencilerin Aldığı Puanlar

Sosyal Bilimler Lisesi (n=1)		
Öğrenci Sıralaması	Tonal Alan (Maks. 15 puan)	Makamsal Alan (Maks. 15 puan)
1	4	4
Ortalama Puan	4	4

Tablo 56’da örneklem grubundaki sosyal bilimler lisesi mezunu 1 öğrencinin tonal ve makamsal alan sorularından aldığı puanlar bulunmaktadır. 1 numaralı öğrenci tonal alan sorularından 4 puan, makamsal alan sorularından 4 puan almıştır. Buna göre sosyal bilimler lisesinden mezun olan öğrencinin tonal alandaki bilgi düzeyi ile makamsal alandaki bilgi düzeyi eşittir.

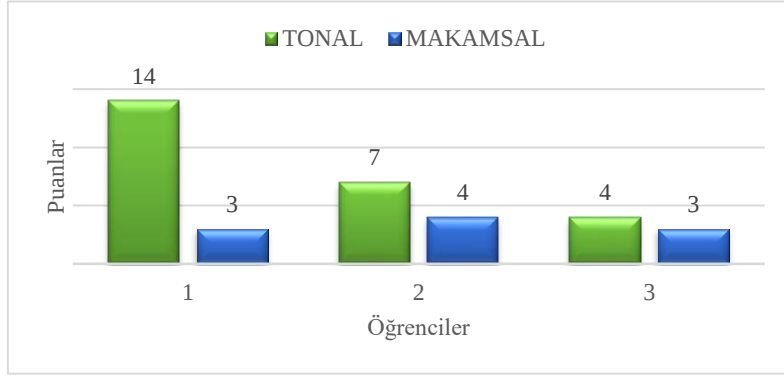

Şekil 55. Örneklem grubundaki sosyal bilimler lisesi mezunu öğrencilerin aldığı puanlar
Tablo 57.

Örneklem Grubundaki Temel Lise Mezunu Öğrencilerin Aldığı Puanlar

Temel Lise (n=3)		
Öğrenci Sıralaması	Tonal Alan (Maks. 15 puan)	Makamsal Alan (Maks. 15 puan)
1	14	3
2	7	4
3	4	3
Ortalama Puan	8,33	3,33

Tablo 57’de örneklem grubunda bulunan temel lise mezunu 3 öğrencinin tonal ve makamsal alan sorularından aldığı puanlar bulunmaktadır. Tonal alan sorularından alınan en yüksek puan 14, en düşük puan 4’tür. Makamsal alan sorularından alınan en yüksek puan 4, en düşük puan 3’tür. Tonal alana ait puanların ortalaması 8,33; makamsal alana ait puanların ortalaması ise 3,33’tür. Buna göre temel liseden mezun olan öğrencilerin makamsal alana göre tonal alanda daha yüksek başarı elde ettikleri söylenebilir.

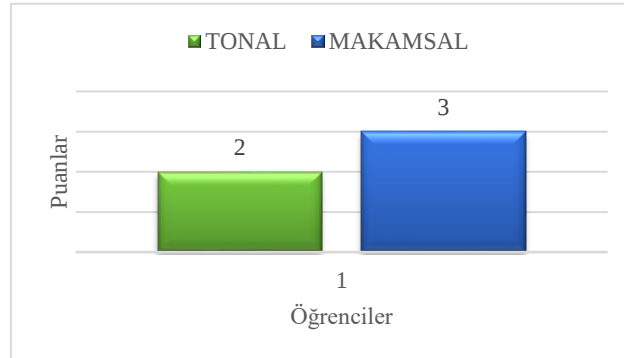
Şekil 56. Örneklem grubundaki temel lise mezunu öğrencilerin aldığı puanlar

Tablo 58.

Örneklem Grubundaki Düz Lise Mezunu Öğrencilerin Aldığı Puanlar

Düz Lise (n=1)		
Öğrenci Sıralaması	Tonal Alan (Maks. 15 puan)	Makamsal Alan (Maks. 15 puan)
1	2	3
Ortalama Puan	2	3

Tablo 58’de örneklem grubunda bulunan düz lise mezunu 1 öğrencinin tonal ve makamsal alan sorularından aldığı puanlar bulunmaktadır. 1 numaralı öğrenci, tonal alan sorularından 2 puan, makamsal alan sorularından 3 puan almıştır. Buna göre düz liseden mezun olan öğrencinin tonal alana göre makamsal alanda daha yüksek başarı elde ettiği söylenebilir.

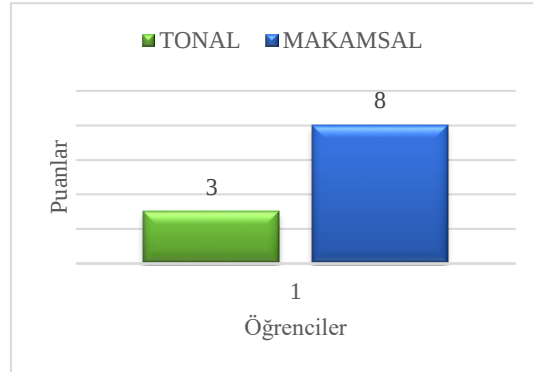
Şekil 57. Örneklem grubundaki düz lise mezunu öğrencilerin aldığı puanlar

Tablo 59.

Örneklem Grubundaki Anadolu İmam Hatip Lisesi Mezunu Öğrencilerin Aldığı Puanlar

Anadolu İmam Hatip Lisesi (n=1)		
Öğrenci Sıralaması	Tonal Alan (Maks. 15 puan)	Makamsal Alan (Maks. 15 puan)
1	3	8
Ortalama Puan	3	8

Tablo 59’da örneklem grubunda bulunan Anadolu imam hatip lisesi mezunu 1 öğrencinin tonal ve makamsal alan sorularından aldığı puanlar bulunmaktadır. 1 numaralı öğrenci, tonal alan sorularından 3 puan, makamsal alan sorularından 8 puan almıştır. Buna göre Anadolu imam hatip lisesinden mezun olan öğrencinin tonal alana göre makamsal alanda daha yüksek başarı elde ettiği söylenebilir.

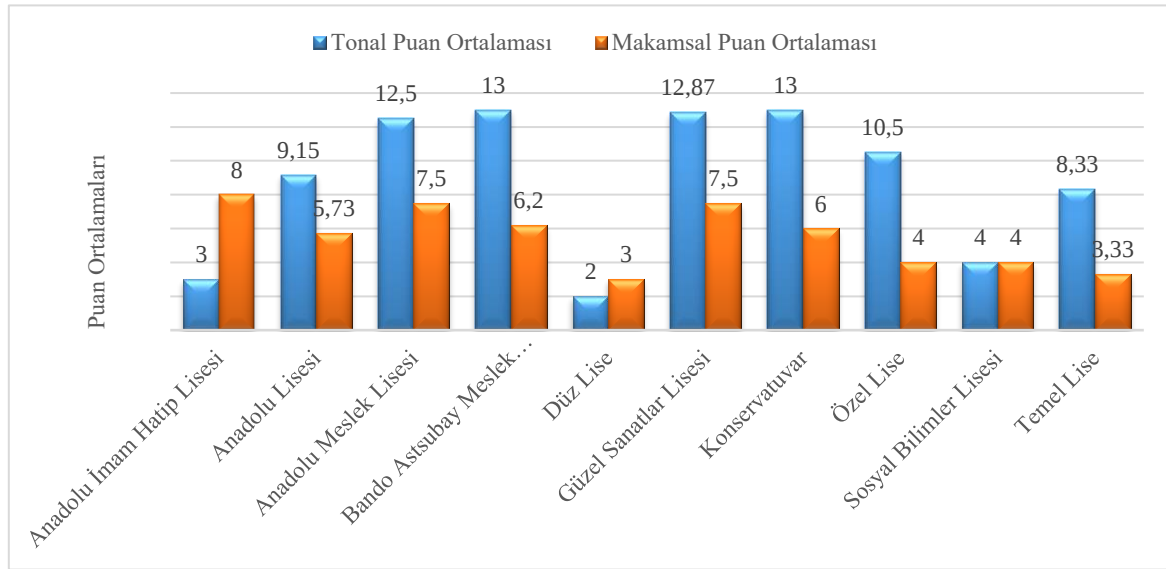

Şekil 58. Örneklem grubundaki Anadolu imam hatip lisesi mezunu öğrencilerin aldığı puanlar

Tablo 60.

Örneklem Grubunun Puan Ortalamalarının Lise Türlerine Göre Dağılımı

Lise Türleri	Tonal Puan Ortalaması	Makamsal Puan Ortalaması
Anadolu İmam Hatip Lisesi	3	8
Anadolu Lisesi	9,15	5,73
Anadolu Meslek Lisesi	12,5	7,5
Bando Astsubay Meslek Yüksekokulu	13	6,2
Düz Lise	2	3
Güzel Sanatlar Lisesi	12,87	7,5
Konservatuvar	13	6
Özel Lise	10,5	4
Sosyal Bilimler Lisesi	4	4
Temel Lise	8,33	3,33

Şekil 59. Örneklem grubunun puan ortalamalarının lise türlerine göre dağılımı

Şekil 59’da örneklem grubunun uygulanan testten aldıkları puan ortalamalarının mezun oldukları lise türlerine göre dağılımı verilmiştir. Bulgular incelendiğinde liselerin, tonal alan puan ortalamalarının en yüksekten düşüğe doğru sıralaması şöyledir: Bando Astsubay Meslek Yüksekokulu ve konservatuvar (Ort. 13 puan), güzel sanatlar lisesi (Ort. 12,87 puan), Anadolu meslek lisesi (Ort. 12,5 puan), özel lise (Ort. 10,5 puan), Anadolu lisesi (Ort. 9,15 puan), temel lise (Ort. 8,33 puan), sosyal bilimler lisesi (Ort. 4 puan), Anadolu imam hatip lisesi (Ort. 3 puan), özel lise (Ort. 2 puan).

Liselerin makamsal alan puan ortalamalarının en yüksekten düşüğe doğru sıralaması şöyledir: Anadolu imam hatip lisesi (Ort. 8 puan), güzel sanatlar lisesi ve Anadolu meslek lisesi (Ort. 7,5 puan), Bando Astsubay Meslek Yüksekokulu (Ort. 6,2 puan), konservatuvar (Ort. 6 puan), Anadolu lisesi (Ort. 5,73 puan), özel lise ve sosyal bilimler lisesi (Ort. 4 puan), temel lise (Ort. 3,33 puan), düz lise (Ort. 3 puan).

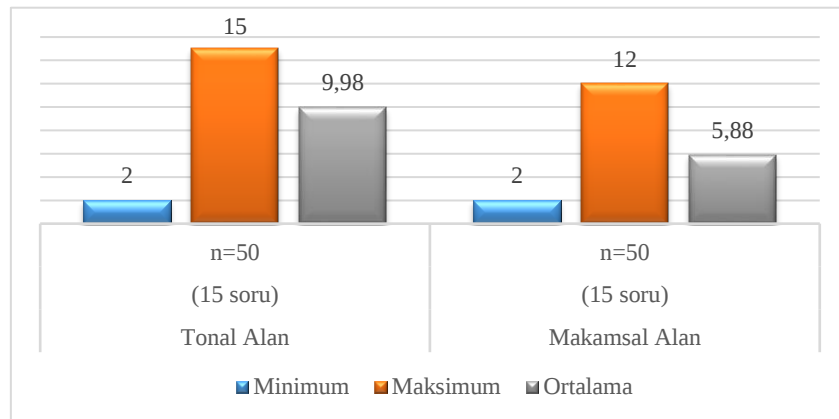
Tablo 61.

Örneklem Grubunun Test Puan Ortalamaları

	Tonal Alan (Maks. 15 puan)	Makamsal Alan (Maks. 15 puan)
	n=50	n=50
Alınan En Düşük Puan	2	2
Alınan En Yüksek Puan	15	12
Ortalama	9,98	5,88

Tablo 61’de göre örneklem grubunun, uygulanan 30 soruluk testten aldıkları en yüksek puan, en düşük puan ve puan ortalamaları verilmiştir. Bulgulara göre örneklem grubunun 15 sorudan oluşan tonal alanda aldığı en yüksek puan 15 puan üzerinden 15, en düşük puan ise 15 puan üzerinden 2’dir. 50 kişinin tonal alandan aldığı puanların ortalaması 9,98’dir.

Örneklem grubunun 15 sorudan oluşan makamsal alanda aldığı en yüksek puan 15 puan üzerinden 12, en düşük puan ise 15 puan üzerinden 2’dir. 50 kişinin makamsal alandan aldığı puanların ortalaması 5,88’dir.

Şekil 60. Örneklem grubunun test puan ortalamaları

BÖLÜM VI

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda ulaşılan sonuçlar ve bu sonuçlara dayalı önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuçlar

2018-2019 eğitim öğretim yılında lisans 1. Sınıfta öğrenim görmeye başlamış olan 50 öğrencinin %28'i orta öğretimde mesleki müzik eğitimi, %72'si ise özengen müzik eğitimi almıştır.

Mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin %10'unun Bando Astsubay Meslek Yüksekokulu, %16'sının güzel sanatlar lisesi, %2'sinin konservatuvar mezunu olduğu görülmüştür. Özengen müzik eğitimi alan öğrencilerin ise %2'sinin Anadolu imam hatip lisesi, %52'sinin Anadolu lisesi, %4'ünün Anadolu meslek lisesi, %2'sinin düz lise, %4'ünün özel lise, %2'sinin sosyal bilimler lisesi, %6'sının temel lise mezunu olduğu görülmüştür.

Örneklem grubunda bulunan öğrencilerin;

- Tonal alandaki genel bilgi düzeyleri incelendiğinde %54'ünün yüksek, %30'unun orta, %16'sının zayıf bilgi düzeyine sahip olduğu düşünülmektedir.

- Makamsal alandaki genel bilgi düzeyleri incelendiğinde %10'unun yüksek, %34'ünün orta, %56'sının zayıf bilgi düzeyine sahip olduğu düşünülmektedir.

Örneklem grubunun tonal ve makamsal alan ile ilgili bilgi düzeyleri karşılaştırıldığında, öğrencilerin makamsal alana göre tonal alanda daha yüksek bilgi düzeyine sahip oldukları görülmüştür.

Lisans 1. Sınıf öğrencilerinin mezun oldukları lise türlerine göre;

- Tonal alan bilgi düzeyleri incelendiğinde, en yüksek bilgi düzeyi ortalaması Bando Aystubay Meslek Yüksekokuluna ait olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Makamsal alan bilgi düzeyleri incelendiğinde, en yüksek bilgi düzeyi ortalaması Anadolu imam hatip lisesine ait olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

5.2. Öneriler

Tonal müziğin ve makamsal müziğin temelini oluşturan tonalite ve makam kavramları, genel, mesleki veya özengen müzik eğitimi almış her birey tarafından öğrenilmelidir. Bu kavramların öğrenilmesi gerek Batı müziğinin gerekse Türk müziğinin anlaşılması ve icrasında kolaylık sağlayacaktır. Bu nedenle tonalite ve makam kavramları üzerinde gerekli çalışmalar yapılabilir.

2018-2019 eğitim-öğretim yılında GÜGEF Müzik Eğitimi Anabilim Dalını kazanan mesleki müzik eğitimi geçmişi olan öğrenci sayısının, alan dışı öğrencilerden daha az olmasının sebepleri araştırılabilir.

Her eğitim öğretim yılı başlangıcında periyodik olarak, öğrencilere bilgi düzeyi belirleme sınavı yapılmalı ve elde edilen sonuçlar ışığında teori ve uygulama derslerinin işleniş biçimi ve seviyesi belirlenebilir.

GÜGEF Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerinin, tonal alan ile makamsal alan arasındaki bilgi düzeyi farklarının nedenleri araştırılabilir.

Müzik eğitimi anabilim dallarını kazanan öğrencilerin, müziksel açıdan donanımlı olması eğitim-öğretimin kalitesini olumlu yönde etkilemektedir. Bundan dolayı müzik eğitimi anabilim dalları tarafından yapılan ve öğrencilerin bilgi ve yeteneklerini ölçen özel yetenek sınavlarının daha sınavcı özellikte olması düşünülmektedir.

Eğitim öğretimin her kademesinde, makamsal müzik olarak bahsettiğimiz Türk Müziğine duyulan ilginin artması için farklı çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKLAR

- Arel, H. S. (1968). *Türk mûsikîsi nazariyatı dersleri*. İstanbul: Hüsnütabîât.
- Belge, O. (2017). *Müziksel işitme okuma yazma dersinde başarıyı ölçmeye yönelik bir model önerisi*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bilici, A. (2014). *Farklı güzel sanatlar ve spor lisesi mezunu öğrencilerin müzik öğretmenliği anabilim dallarında okutulmakta olan müziksel işitme okuma ve yazma dersinin başlangıç düzeyini belirlemedeki etkileri*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Boran, İ., & Şenürkmez, K. Y. (2007). *Kültürel tarih ışığında çoksesli Batı müziği*. (1. Baskı). İstanbul: Yapı Kredi.
- Büyükalın Filiz, S. (2011). Eğitimle ilgili temel kavramlar. M. Ç. Özdemir (Ed.), *Eğitim Bilimine Giriş* içinde (s. 1-29). Ankara: Pegem A.
- Cangal, N. (2012). *Armoni*. (6. Baskı). Ankara: Arkadaş.
- Dağtaşoğlu, A. E. (2015). Makamsal müzik ve kant estetiği. *Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 20, 335-354.
- Ertürk, S. (1972). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Yelkentepe.

İnayet, A. (2014). “On iki makam” adı üzerine. *Uluslararası Uygur Araştırmaları Dergisi*, 4, 37-44.

Karadeniz, M. E. (1983). *Türk musikisinin nazariye ve esasları*. Ankara: İş Bankası.

Karasar, N. (2018). *Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar ilkeler ve teknikler*. (33. Basım). Ankara: Nobel.

Károlyi, O. (1999). *Müziğe giriş*. (M. Nemutlu, Çev.). İstanbul: Pan.

Oto, M. M. (2005, Mayıs). *Geleneksel müziklerimizde kullanılan ses sistemleri*. Genel Müzik Eğitiminde Geleneksel Müziklerimiz Sempozyumu’nda sunulmuş bildiri, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van.

Ömür, Ç. (2014). *Tonal ve modal ezgilerin öğrenme düzeyi arasında farkın ölçülmesi üzerine bir araştırma*. Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Özgür, Ü., & Aydoğan, S. (2009). *Müziksel işitme okuma eğitimi ve kuram: Birinci kitap*. (5. Baskı). Ankara: Gazi.

Özkan, İ. H. (2017). *Türk musikisi nazariyatı ve usulleri*. (8. Baskı). İstanbul: Ötüken.

Sözer, V. (1986). *Müzik ve Müzisyenler Ansiklopedisi* (2. Cilt). İstanbul: Remzi.

Tanrıkorur, C. (2015). *Müzik, kültür, dil*. (3. Baskı). İstanbul: Dergâh.

Tarkum, E. (2018). Türk müziği ve Batı müziğinin yapısal özellikleri ve çokseslilik açısından incelenmesi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(1), 31-43.

Tarman, S. (2016). *Müzik eğitiminin temelleri*. (Geliştirilmiş 2. Basım). Ankara: Müzik Eğitimi.

Toksoy, A. C. (2006). *Orff yaklaşımı çerçevesinde ilköğretim I. kademesinde müzik ve hareket eğitimine başlangıç için bir model önerisi*. Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Toprakçı, E. (2002). *Eğitim üzerine*. Ankara: Ütopya.

Tufan E., Bulut, F., & Kılıç I. (2007). Müzik öğretmeni yetiştiren kurumları kazanmış AGSL mezunu öğrencilerin müzik kuramları bilgilerinin ölçülmesi ve değerlendirilmesi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(1), 215-225.

Uçan, A. (1996). *İnsan ve müzik insan ve sanat eğitimi*. (2. Basım). Ankara: Müzik Ansiklopedisi.

Uçan, A. (2018). *Müzik eğitimi: Temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar ve Türkiye'deki durum*. (Genişletilmiş 4. Baskı). Ankara: Arkadaş.

Ünal, H. C. (2018). *Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlardaki öğrencilerin müziksel işitme okuma ve yazma gelişimlerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.

Ürün, T. (2015). *Karşılaştırmalı tonal ve makamsal dizi öğretiminin silahlı kuvvetler bando okulları öğrencilerinin bilişsel gelişimlerine etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.

Yükseköğretim Kurulu [YÖK]. *Yeni Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları*. https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/YeniOgretmen-Yetistirme-Lisans-Programlari/Muzik_Ogretmenligi_Lisans_Programi.pdf sayfasından erişilmiştir.

EKLER

EK 1. Bilgi Düzeyi Ölçme Testini Uygulama İzni

Evrak Tarih ve Sayısı: 03/10/2018-E.132551

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Başkanlığı

Sayı : 25662738-199-
Konu : Eğitim-Öğretimle İlgili Diğer
İşler-Ece Tuncer hk.

MÜZİK EĞİTİMİ ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞINA

İlgi : 02/10/2018 tarihli ve 25662738-199- 131896 sayılı yazı.

Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi 178145107 numaralı Ece Tuncer', ekte yer alan "Müzik Öğretmenliği Programına Kaydolan Öğrencilerin Teorisi ve Uygulama Derslerinin Ton ve Makam Bilgileri Açısından Hazır Bulunuşluk Düzeylerinin Ölçülmesi" konulu anket çalışmasını uygulamak istediğini beyan etmiştir. İlgili öğrencinin talebi danışman onayı da alınarak uygun bulunmuştur.

Bilgilerinize rica ederim.

e-imzalıdır
Prof. İsmet DOĞAN
Anabilim Dalı Başkanı

Gazi Üniversitesi Rektörlüğü Tarihi Bina (Rektörlük girişinin arkası) 06500 Teknik Okullar /
Ankara
Tel:0 (312) 202 37 59-63-66-69-70... Faks:0 (312) 202 37 79
e-Posta :egtbil@gazi.edu.tr İnternet Adresi :http://www.egtbil.gazi.edu.tr/

Bilgi için :Nurten Yıldırım
Anabilim Dalı Sekreteri

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü
Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı Başkanlığı

Sayı : 25662738-199-
Konu : Eğitim-Öğretimle İlgili Diğer
İşler-Ece Tuncer hk.

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞINA

Bilim Dalımız Yüksek Lisans öğrencisi 178145107 numaralı Ece Tuncer', ekte yer alan "Müzik Öğretmenliği Programına Kaydolan Öğrencilerin Teorisi ve Uygulama Derslerinin Ton ve Makam Bilgileri Açısından Hazır Bulunuşluk Düzeylerinin Ölçülmesi" konulu anket çalışmasını uygulamak istediğini beyan etmiştir. İlgili öğrencinin talebi danışman onayı da alınarak uygun bulunmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

e-imzalıdır
Prof. Dr. Aytekin ALBUZ
Bilim Dalı Başkanı

EK 2. Kişisel Bilgi Formu ve Bilgi Düzeyi Ölçme Testi

Değerli arkadaşlar,

Aşağıda ton ve makam bilgilerinizi ölçmek için çoktan seçmeli bir test bulunmaktadır. Bütün soruları eksiksiz cevaplandırmanız araştırmanın güvenilirliği ve doğru bir ölçüm yapılabilmesi açısından önem taşımaktadır. Kişisel bilgileriniz araştırma dışında başka bir amaçla kullanılmayacaktır. Sağladığınız katkılar için hepinize teşekkür ederim, başarılar dilerim.

Ece TUNCER

Kişisel Bilgi Formu

Cinsiyet: ()Kız ()Erkek

Yaş:

Ana çalgınız:

İkincil (yan) çalgınız:

Mezun olduğunuz ortaokul:

Mezun olduğunuz lise:

Okul dışında müzik eğitimi almak için herhangi bir kursa gittiniz mi? Gittiyseniz ne tür eğitim aldınız? (Gitar, keman, müzik teorisi vb.)

() Evet () Hayır

.....

Okul dışında müzik eğitimi ile ilgili herhangi bir özel ders aldınız mı? Aldıysanız ne tür bir eğitim aldınız? (Gitar, keman, müzik teorisi vb.)

() Evet () Hayır

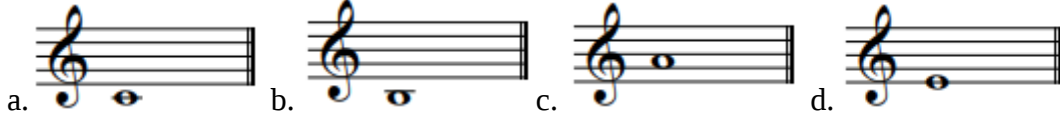
.....

TONAL SİSTEM SORULARI VE CEVAPLARI

1. Re minör tonunda yazılmış bir eser hangi seslerden biriyle başlamaz?

- a. Re **b. Sol** c. Fa d. La

2. Aşağıdaki seslerden hangisi do majör dizisinin yeden sesidir?

3. Aşağıdaki seslerden hangileri Fa majör dizisinin durucu sesleridir?

- a. Fa- Si bemol- Re
b. Fa- La- Re
c. Fa- La- Do
d. Fa- La- Si

4. Bemol sırası aşağıdaki seçeneklerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- a. Si-Sol-Re-La-Mi-Do-Fa
b. Fa-Do-Sol-Re-La-Mi-Si
c. Si-Mi-La-Re-Sol-Do-Fa
d. Mi-Si-Re-Sol-Fa-Do-La

5. Aşağıdakilerden hangisi 2 diyez alan minör tondur?

- a. Fa minör
b. Si minör
c. Do diyez minör
d. Sol diyez minör

6. Aşağıdakilerden hangisi sol minörün bağlı olduğu majör tondur?

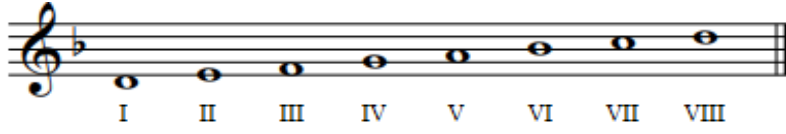
- a. La bemol majör
b. Si bemol majör
c. Si majör
d. Sol majör

7. Dizekte verilen dizinin türü nedir?

- a. Doğal (Eolik) minör dizisi
b. Ezgisel (Melodik) minör dizisi
c. Armonik minör dizisi
d. Kromatik dizi

8. Bir doğal minör dizisini melodik hale dönüştürürken hangi dereceler üzerinde değişiklik yapılır?

- a. III – V
- b. VI – VII
- c. V – VII
- d. VII-VIII

9. Aşağıda verilen ezginin tonalitesi nedir?

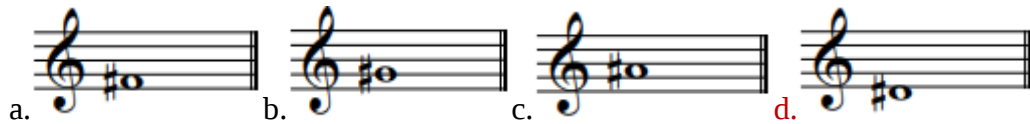
- a. Sol minör
- b. Sol majör
- c. Mi minör
- d. Do minör

10. Aşağıda verilen dizinin tonu nedir?

- a. Sol majör
- b. Sol minör
- c. Mi minör
- d. Mi majör

11. Ezgisel (melodik) si minör dizisinde aşağıdaki seslerden hangisi bulunmaz?

12. Dizekte gösterilen donanıma sahip iki ton aşağıdakilerden hangisidir?

- a. Fa majör-re minör
- b. Do majör-la minör
- c. La bemol majör-fa minör
- d. Mi bemol majör-do minör

13. Aşağıda verilen ezginin tonalitesi nedir?

- a. Do majör
- b. Re majör**
- c. Fa diyez minör
- d. Re minör

14. Aşağıdaki motifin tonu nedir?

- a. Do minör
b. Fa diyez minör
c. Sol minör
d. Fa minör

15. Aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- a. Re majörün adaş tonu re minördür.
b. Do majörün VI. derecesi üzerine kurulan akor la minördür.
c. Fa majör iki bemol alan majör tondur.
d. Sol majörün V. derecesi Re majördür.

MAKAMSAL SİSTEM SORULARI VE CEVAPLARI

1. Geleneksel Türk Sanat Müziği sisteminde bir sekizli (bir oktav) içinde kaç perde vardır?

- a. 24 b. 18 c. 16 d. 20

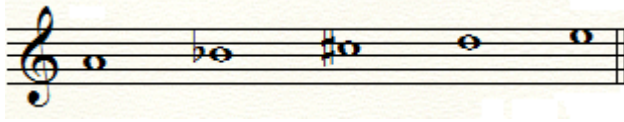
2. Geleneksel Türk Halk Müziği sisteminde bir sekizli (bir oktav) içinde kaç perde vardır?

- a. 8 b. 10 c. 17 d. 21

3. Makamsal sistemde Do-Re arası kaç komadan oluşur?

- a. 5 b. 8 c. 9 d. 10

4. Dizekte verilen beşli aşağıdakilerden hangisidir?

- a. Rast beşlisi
b. Hicaz beşlisi
c. Buselik beşlisi
d. Nihavend beşlisi

5. Portede verilen dizi aşağıdakilerden hangisidir?

- a. Buselik Dizisi
b. Kürdi Dizisi
c. Hüseyini Dizisi
d. Uşşak Dizisi

6. Aşağıda verilen ezginin makamı nedir?

- a. Hüseyini makamı
b. Kürdi makamı
c. Buselik makamı
d. Neva makamı

7. Aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- a. Hüseyini dizisinin güçlüsü mi sesidir.
- b. Buselik dizisinin tonal müzikteki karşılığı la minördür.
- c. Rast makamının donanımında Si bemol ve Do diyez bulunur.
- d. Muhayyer makamı Hüseyini makamının inici şeklidir.

8. Geleneksel Türk Sanat Müziğinde kullanılan “#” değiştirici işareti, bir notayı kaç koma değerinde tizleştirir?

- a. 1
- b. 3
- c. 4
- d. 8

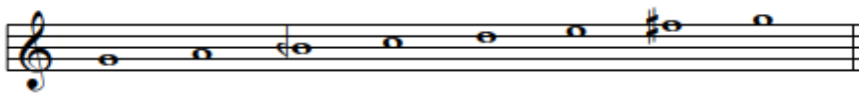
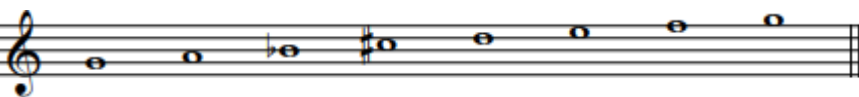
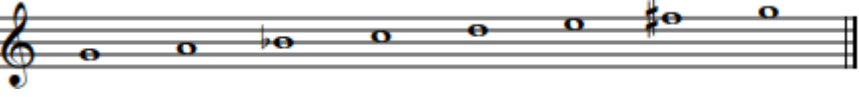
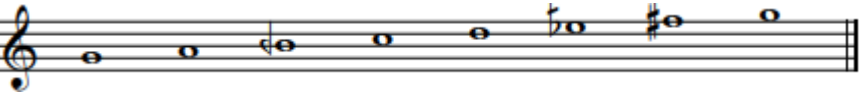
9. Aşağıdakilerden hangisi basit (yalın) makamlardan biri değildir?

- a. Rast
- b. Hicaz
- c. Saba
- d. Buselik

10. Aşağıdaki eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

- a. Koma bemolü
- b. Tanini bemolü
- c. Koma diyezi
- d. Tanini diyezi

11. Aşağıdaki seçeneklerden hangisinde “sol üzerinde rast beşlisi ve re üzerinde rast dörtlüsü” nün oluşturduğu dizi verilmiştir?

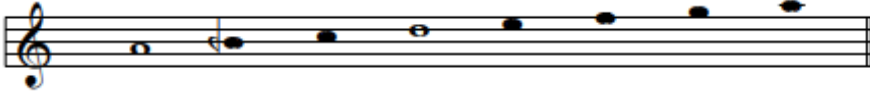
- a.
- b.
- c.
- d.

12. Aşağıdaki “Hoş Bilezik” adlı türkünün makamı nedir?

- a. Hüseyni makamı
- b. Çargâh makamı
- c. Hicaz makamı
- d. Karcıgar makamı

13. Dizekte gösterilen dizi hangi makama aittir?

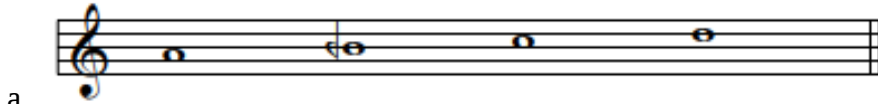

- a. Uşşak makamı
- b. Neva makamı
- c. Karcıgar makamı
- d. Rast makamı

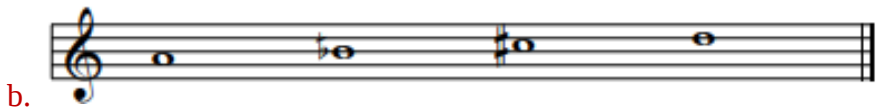
14. Aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- a. Rast dizisinin tonal müzikteki karşılığı Sol majördür.
- b. Mi-Fa ve Si-Do aralıkları 4 komadır.
- c. Sol-La arası 5 koma yani küçük mücenneptir.
- d. Uşşak dörtlüsüne yukarıda bir tanini daha eklenirse Hüseyni beşlisi oluşur.

15. Aşağıdaki dörtlülerden hangisinde artık ikili aralığı bulunur?

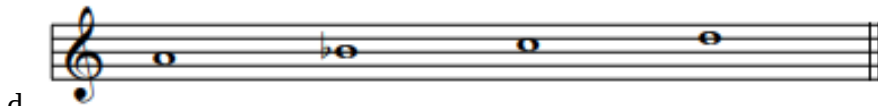
a.

b.

c.

d.

GAZİLİ OLMAK AYRICALIKTIR..